

RAPLA VALLAVALITSUS

RAPLA VALLA
2021. AASTA
EELARVE SELETUSKIRI

Sisukord

1.	Ülevaade.....	3
1.1.	Rapla valla 2021. aasta eelarve koostamise ja sisu lühiülevaade.....	3
	Rapla valla 2021. aasta eelarve osad:.....	4
	Põhitegevuse tulud.....	4
	Põhitegevuse kulud.....	4
	Investeeringustegevus.....	5
1.2.	Majanduskeskkonna ülevaade.....	5
2.	Koondeelarve.....	6
3.	Põhitegevuse tulud.....	7
3.1.	Kontoklass 30 - Maksutulud.....	7
3.2.	Kontoklass 32 - Tulud kaupade ja teenuste müügist.....	8
3.3.	Kontoklass 35 - Saadavad toetused tegevuskuludeks.....	11
3.4.	Kontoklass 38 - Muud tegevustulud.....	13
4.	Põhitegevuse kulud.....	13
4.1.	Kontoklass 41, 45 - Antavad toetused.....	14
4.2.	Kontoklass 50 - Personalikulud.....	14
4.3.	Kontoklass 55 - Majandamiskulud.....	14
4.4.	Kontoklass 60 - Muud kulud.....	15
5.	Investeeringustegevus.....	15
6.	Finantseerimistegevus.....	17
7.	Likviidsete varade muutus ja ületulevad kohustused.....	19
8.	Võrdlus eelarvestrateegiaga.....	19
9.	Eelarve vastutajate lõikes.....	19
10.	Eelarve tegevusvaldkondade lõikes.....	20
10.1.	Majandus, keskkonnakaitse, elamu- ja kommunaalmajandus.....	21
10.2.	Kultuurivaldkond.....	23
10.3.	Haridusvaldkond.....	25
10.4.	Sotsiaalne kaitse.....	27

Rapla valla 2021. aasta eelarve seletuskiri eelnõule „Rapla valla 2021. aasta eelarve kinnitamine“

1. Ülevaade

1.1. Rapla valla 2021. aasta eelarve koostamise ja sisu lühiülevaade

Rapla valla eelarve eelnõu ja seletuskiri on koostatud juhindudes kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest, Rapla valla finantsjuhtimise korrast ning lähtudes Rapla valla arengukavast ja eelarvestrateegiast.

Rapla Vallavolikogu 25. juuni 2020. aasta määrusega nr 14 uuendati Rapla valla arengukava 2018–2025 lisasid 1–5 ning kinnitati Rapla valla eelarvestrateegia aastateks 2021–2024. Rapla Vallavalitsuse 07. septembri 2020. aasta korraldusega nr 413 „Rapla valla 2021. aasta vallaeelarve koostamise protsessi läbiviimine ja koostamise tingimused“ kinnitati valla 2021. aasta eelarveprojekti koostamise alused. 2021. aasta eelarve koostamise aluseks on juunis vastuvõetud strateegia, mis tugineb põhimõttel, et plaanid on konservatiivsed ja jätkusuutlikud. Vajalikud strateegilised otsused tehakse eelarvestrateegia koostamisel kord aastas, mis annab võimaluse järgnevatel perioodidel arvestada lisanduvate tegevuskuludega. 2021. aasta tegevuskulud on kavandatud eelkõige tavapäraseks ülalpidamiseks ning õigusaktidest ja sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks. Muudatusi on selgitatud seletuskirja erinevates osades. Lähtutud on põhimõttest, et **personalikulud ja majanduskulud jäävad 2020. aasta tasemele: eelarvetesse lisanduvad juhifondid ning taastuvad majanduskulud 2020. aasta tasemele** (2020. aasta lisaelarvega vähenesid asutuste ja valdkondade eelarvete mahud).

2020. aasta 28. septembril kinnitas Rapla Vallavalitsus hallatavatele asutustele ja valdkondadele 2021. aasta eelarve kontrollnumbrid, 02. novembril menetles vallavalitsus hallatavate asutuste ja valdkondade lisataotlusi ning võeti eesmärgiks 2021. aasta vallaeelarve kavandi kinnitamine Rapla Vallavalitsuse 23. novembri istungil ning suunata eelarve projekt vallavolikogusse esimeseks lugemiseks. Eelarve teiseks lugemiseks lisandusid asutuste ja valdkonna juhtide ettepanekul 2020. aastast ületulevad vahendid (lepingutega kaetud kokkulepped, personalikulud kokkuleppel) ning teadaolevad projektitoetused ja toetusfondiga lisanduvad vahendid. Vallavolikogus läbib eelarve eelnõu vähemalt kaks lugemist ning vajadusel tehakse selle käigus parandusi ja muudatusi. Ettepanekutele, mis tingivad projektis tulude vähenemise või kulude suurenemise/ümberjaotamise, tuleb algatajal lisada rahalised arvestused, mis näitavad kulude katteks vajalikud tuluaallikad. Ettepanekutele annab vallavalitsus oma arvamuse. Menetlust reguleerib Rapla valla finantsjuhtimise kord ja volikogu töökord.

Pärast vallaeelarve vastuvõtmist vallavolikogus kinnitab vallavalitsus määrusega eelarve kulude täiendava ja detailsema liigenduse majandusliku sisu järgi (kululiigid), mille alusel asutakse valla eelarvet ellu viima. Rapla valla eelarve ülesehitus on vastutaja põhine. Vallaeelarve täitmisel ja elluviimisel osalevad kõik hallatavad asutused, samuti mitmed era- ja kolmanda sektori organisatsioonid, kellele on vallalt ülesandeid antud ja kellele eraldatakse vallaeelarvest vahendeid. Vallavalitsus vastutab, et oleks rakendatud tõhus finantsjuhtimis- ja kontrollisüsteem, mis aitaks valla raha parimal viisil kasutada. Pärast eelarveaasta lõppu koostab vallavalitsus majandusaasta aruande, sh eelarve täitmise aruande, mida auditeerib sõltumatu audiitor ning seejärel kinnitab vallavolikogu.

Rapla valla eelarve koostatakse tekkepõhiselt: majandustehinguid kajastatakse vastavalt tehingu toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud. 2021. aasta vallaeelarve eelnõu koostamise aluseks olid: 2021. aasta riigieelarve eelnõu, Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga majandusprognosid; Statistikaameti ja Eesti Töötukassa ning Maksu- ja Tolliameti andmed ning koalitsioonileping.

Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks, mis algab 01. jaanuaril 2021 ning lõpeb 31. detsembril 2021. Valla eelarve on eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaan koos täiendava informatsiooniga. Eelarve eelnõu, vastuvõetud eelarve, eelarve muudatused ja lisaelarved avalikustatakse. Eelarve ja seletuskiri on koostatud eurodes.

Jätkub ühinenud valla valdkondlike arengustrateegiade kaasajastamine, sünergilise terviku tekitamine ja pakutavate teenuste ühtlustamine; elukeskkonna planeerimine koos vajalike tehniliste taristutega, energiatõhususe parandamine ning säästlikumate lahenduste rakendamine; Rapla vallas senise haridustaseme kvaliteedi säilitamine ja arendamine; turvalisuse ja tervise väärtustamine elu-, õpi- ja töökeskkonna kaudu; kantide omaalgatusliku tegevuse arendamine ja traditsioonide hoidmine; noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse toetamine.

Rapla valla 2021. aasta eelarve osad:

Lisa 1: Rapla valla 2021. aasta koondeelarve;

Lisa 2: Investeeringustegevuse kulude jaotus valdkondade, objektide lõikes;

Lisa 3: Rapla valla 2021. aasta eelarve põhitegevuskulud tegevusvaldkondade ja vastutajate lõikes (kinnitab vallavalitsus).

Põhitegevuse tulud

- 2021. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse tulud 21,05 miljonit eurot. See on 0,62 miljonit eurot ehk 3% enam kui 2020. aasta eelarves.
- Eelarve põhitegevuse tuludest 58% ehk 12,24 miljonit moodustavad maksutulud. Võrreldes eelmise aastaga on kasv 10% (arvestades tegelikku laekumist ca 1%).
- Saadavad toetused moodustavad põhitegevustuludest 33%, ulatudes 6,94 miljoni euroni. See on 0,51 miljonit eurot ehk 7% vähem kui 2020. aasta eelarves.
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 8% ehk 1,75 miljonit eurot, mis on 3% enam kui 2020. aasta eelarves.
- Muud tulud moodustavad eelarve tuludest 0,11 miljonit eurot.

Joonis 1 Põhitegevuse tulud 2021. aastal

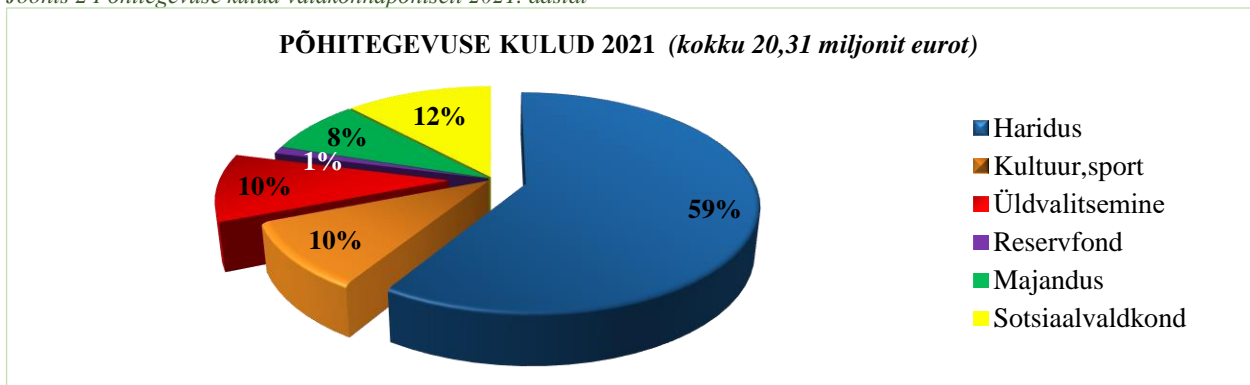
Põhitegevuse kulud

2021. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 20,31 miljonit eurot, mis on 0,78 miljonit eurot ehk 4% enam kui 2020. aasta eelarves. Majandamis- ja personalikulud tervikuna moodustavad põhitegevuskuludest 92% ehk 18,69 miljonit eurot, suurenedes 3% võrra võrrelduna 2020. aasta eelarvega. Antavad toetused moodustavad 8% ehk 1,62 miljonit eurot, suurenedes 8% võrra võrrelduna 2020. aasta eelarvega.

Põhitegevuse kulud jaotuvad järgmiselt:

- **Haridusvaldkonnale** on planeeritud 59% ehk 11,92 miljonit eurot, valdkonna kasv 4%.
- **Kultuuri-, vaba aja ja spordivaldkonnale** on planeeritud 10% ehk 2,08 miljonit eurot.
- **Teede ja tänavate, haljasalade ning elamu- ja konnaalmajanduse korrashoiuks** on planeeritud 8% ehk 1,55 miljonit eurot, valdkonna kasv 3%.
- **Sotsiaalvaldkonnale ja tervishoiule** on planeeritud 12% ehk 2,52 miljonit eurot, suurenemine 9%.
- **Valitsemiskuludeks** on planeeritud 10% ehk 2,04 miljonit eurot, suurenemine 8%.
- **Reservfondi** osatähtsus eelarve põhitegevuskuludest on 1% ehk 0,21 miljonit eurot.

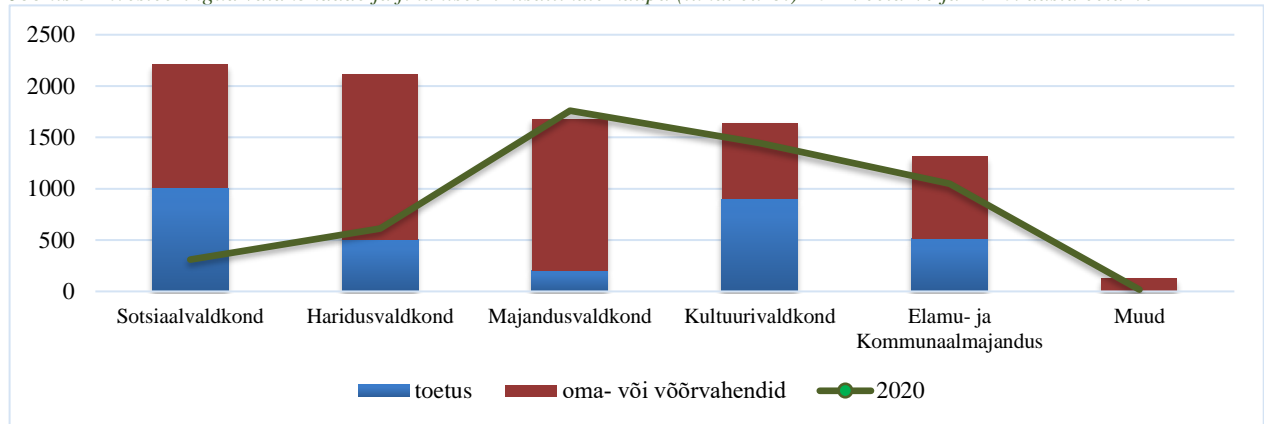
Joonis 2 Põhitegevuse kulud valdkonnapõhiselt 2021. aastal

Investeeringustegevus

2021. aasta eelarves on planeeritud investeeringuteks 9,08 miljonit eurot, millest toetustega kaetakse 3,13 miljonit eurot.

Joonis 3 Investeeringud valdkondade ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot) 2021. eelarve ja 2020. aasta eelarve

1.2. Majanduskeskkonna ülevaade

Nii Eesti kui ka teiste maailma riikide majandused on olukorras, millele on ajaloost raske leida pretsedenti. Turumajandus pole harjunud nii radikaalsete katkestustega globaalsetes tarneahelates, liikumispiirangutega inimestele ning teatud teenuste tootmise ja tarbimise keelamisega. 2020. aastal ei ole järsust majanduslangusest pääsu ühelgi maailma arenenud riigil <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>.

Majanduse edasise arengu dikteerib selles kriisis viiruse kontrolli alla saamine, milles ei ole veel täit selgust. Seetõttu on määramatus tuleviku ees seekord eriti suur. Rahandusministeeriumi prognoos lähtub eeldusest, et järgmise aasta jooksul saadakse viiruse levik kontrolli alla. Prognoosi põhistsenaariumi alusel kahaneb Eesti SKP 2020. aastal 5,5% ja kasvab järgmisel aastal 4,5%. Töötajate sissetulekute langus palgatulust piirdub 2020. aastal 4%ga tänu töötasu hüvitisele. 2021. aastal väheneb hõive veelgi, keskmise palga kasv peatub ning töötus tõuseb aasta keskmisena 8%ni. Sissetulekute kasv jääb 2021. aastal ilmselt marginaalseks, kuna ei ette näha palgatulu ega pensionide olulist suurenemist. Tarbijahinnad on 2020. aastal odavnenud toorainete, aktsiisikaupade maksulangetuse ja osade teenuste odavnemise tõttu 0,2% languses. Eratarbimise viivad 2020. aastal 5% langusesse lisaks vähenevatele sissetulekutele ka eriolukorra aegsed tarbimispiirangud ning ebakindluse tõttu suurenev säästmine. Selgusetus tuleviku ees vähendab ka erasektori investeeringuid, mida valitsuse abimeetmed ei suuda täielikult kompenseerida. Investeeringute vähenemine ulatub seetõttu 10%ni. Ekspordi kasv järgib välisõudluse arengut, mis välisturgudele orienteeritud tööstuse suure osakaalu tõttu majanduses on oluliseks majandusarengu teenäitajaks. Pandeemiast tingitud turismiteenuste madalseisu tõttu veavad ekspordi langust sel aastal teenused, samas kaupade väljaveomahtude langus on osutunud kardetust väiksemaks. Kaupade ja teenuste eksport väheneb 8,5% ning mõnedes sektorites tuleb arvestada pikema taastumisega. Tõenäoliselt jõuab majandus kriisieelsele tasemele 2021. aastal ja varasemale kasvurajale 2022. aastal.

Eesti majandust mõjutavad kõige rohkem neli tegurit: välisõudluse ja turismi vähenemine; eriolukord ja Eestis kehtestatud piirangud; ebakindlus tuleviku ees; riigi abimeetmed <https://www.eestipank.ee/press/prognoos-esmaselt-kriisiabilt-tuleb-liikuda-pikaajalisema-plaani-juurde-10062020>.

2021. aasta riigieelarvel on neli peamist suunda: püsime terved (panustades tervishoidu); aitame neid, kes seda enim vajavad (sotsiaalkaitse); kiirendame nutikat arengut (teadus) ja jätkame investeeringuid tulevikku (rohe- ja digipööre).

Kohaliku omavalitsuse üksuste sektor on olnud perioodi 2015–2019 ülejäägis. Prognoosi kohaselt jääda ka 2020. aastal rekordilisse ülejääki. Kuigi tulud vähenevad, on sama palju kärbitud ka kulusid. Lisaks andis riik omavalitsustele täiendavalt mitmetest meetmetest raha juurde. Samas võib 2021. aastal jõuda kohaliku omavalitsuse sektor defitsiiti.

Kohaliku omavalitsuse üksuste eelarved on iseseisvad ehk nad otsustavad ise nende koostamise üle. Riigieelarvest edasikantavate maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi ühtne eesmärk on tagada kohaliku omavalitsuse üksustele piisavad vahendid kohaliku elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks.

Ülevaate tegemisel on kasutatud Eesti Panga (Rahapoliitika ja Majandus 4/2020) ja Rahandusministeeriumi 2020. aasta suvist majandusprognoosi.

Tabel 1 Majandusprognoos põhinäitajate kaupa

	2019	2020*	2021*	2022*	
SKP reaalkasv, %	5,0	-5,5	4,5	3,5	Rahandusministeerium
		-2,5	2,9	4,2	Eesti Pank
Tarbijahinnaindeksi muutus, %	2,3	-0,2	1,4	2,2	Rahandusministeerium
		-0,4	1,4	1,9	Eesti Pank
Tööhõive kasv, %	1	-2,9	-0,3	0,8	Rahandusministeerium
		-3,4	-1,9	1,2	Eesti Pank
Töötuse määr, %	4,4	7,5	8,0	7,3	Rahandusministeerium
		7,3	9,9	8,0	Eesti Pank
Keskmine palga nominaalkasv, %	7,5	1,1	0,4	4,5	Rahandusministeerium
		2,1	3,0	5,5	Eesti Pank
Keskmine palk, eurot	1 407	1 422	1 428	1 493	Rahandusministeerium
		1 437	1 481	1 562	Eesti Pank

2. Koondeelarve

Rapla valla põhitegevustuludest suurima osakaaluga on maksutulud, millest suur osatähtsus on füüsilise isiku tulumaksul. Kuludest 61% moodustavad personalikulud. Investeeringustegevuse koondeelarve on 5,68 miljoni euro ulatuses negatiivne, mis on hetkel plaanis katta 2020. aasta likviidsete vahendite jäägi ja võetava laenu arvelt.

Tabel 2 Koondeelarve 2019–2021

Tunnus	Kirje nimetus	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt 2021/2020
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	20 462 906	20 437 715	21 052 735	3,0%	615 020
30	Maksutulud	12 133 119	11 167 708	12 245 415	9,7%	1 077 707
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 794 520	1 708 123	1 754 486	2,7%	46 363
3500, 352	Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 419 871	7 454 884	6 945 834	-6,8%	-509 050
3825, 388	Muud tegevustulud	115 396	107 000	107 000	0,0%	0
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	18 208 214	19 535 932	20 313 447	4,0%	777 515
41, 45	Antavad toetused tegevuskuludeks	1 240 473	1 420 074	1 624 906	14,4%	204 832
	Muud tegevuskulud	16 967 741	18 115 858	18 688 541	3,2%	572 683
50	Personalikulud	11 573 861	11 988 874	12 179 615	1,6%	190 741
55	Majandamiskulud	5 391 842	5 923 106	6 302 576	6,4%	379 470
60	Muud kulud	2 038	203 878	206 350	1,2%	2 472
	PÕHITEGEVUSE TULEM	2 254 692	901 783	739 288	-18%	-162 495
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 478 685	-2 380 876	-6 046 186	154%	-3 665 310
381	Põhivara müük (+)	58 122	200 000	15 000	-93%	-185 000
15, 4502	Põhivara soetus (-)	-4 533 730	-5 193 830	-9 082 228	75%	-3 888 398
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 029 735	2 697 684	3 127 872	16%	430 188
382	Finantstulud (+)	632	1 000	100	-90%	-900
65	Finantskulud (-)	-33 444	-85 730	-106 930	25%	-21 200
	EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+)/ PUUDUJÄÄK (-))	-223 993	-1 479 093	-5 306 898	259%	-3 827 805
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	2 834 426	-793 578	3 259 490	-511%	4 053 068
258	Kohustuste võtmine (+)	3 300 000	0	4 000 000		4 000 000
208	Kohustuste tasumine (-)	-465 574	-793 578	-740 510	-7%	53 068
1001	Likviidsete varade, nõuete ja kohustuste muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	2 610 433	-2 272 671	-2 047 408	-10%	225 263

3. Põhitegevuse tulud

3.1. Kontoklass 30 - Maksutulud

Maksud jagunevad riiklikeks ja kohalikeks maksudeks. Riiklikud maksud maksukorralduse seaduse kohaselt on füüsilise isiku tulumaks ja maamaks: maksud, mis osaliselt või täielikult laekuvad KOV eelarvesse. Kohalikke makse Rapla vallas kehtestatud ei ole.

Tabel 3 Maksutulud 2019 – 2021

Rea kood	Rea nimi	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt
30	Maksutulud	12 133 119	11 167 708	12 245 415	9,7%	1 077 707
3000	Füüsilise isiku tulumaks	11 654 191	10 699 708	11 775 415	10,1%	1 075 707
3030	Maamaks	478 928	468 000	470 000	0%	2 000

Planeeritav tulumaks moodustab 2020. aastal 96% ja maamaks 4% maksutuludest.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord. Valla peamise ja suurima osakaaluga tululiigi prognoosi aluseks on elanikkonna arv, millest vastavalt eelnevate perioodide arvestuste alusel saab planeerida maksumaksjate arvu. Elanikkonna struktuuris väheneb Rapla vallas hetkel kõige kiiremini tööealiste osatähtsus vanuses 19–64 aastat, sellest tulenevalt väheneb ka maksumaksjate arv järgnevatel perioodidel.

Tabel 4 Elanikkonna vanuseline koosseis, maksumaksjate ja töötute arvu muutused 2020–2019

	31.12.2020	31.12.2019	Muutus 2020/2019
Elanike arv kokku, sh	13 047	13 138	-91
Lapsed 0–6 aastased	974	974	0
Noored 7–18 aastased	1 785	1 763	22
Tööealised 19–64	7 563	7 713	-150
Üle 65 aastased	2 725	2 688	37
Sünnid kokku, sh	129	127	2
Poisid	70	73	-3
Tüdrukud	59	54	5
Surmad	160	149	11
Maksumaksjate aasta keskmine arv	6 517	6 599	-82
Registreeritud töötute keskmine arv Rapla vallas	415	282	133

Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognooside alusel jätkub tööhõive langus ka 2021. aastal. Töötuse määr võib suureneda 10%ni 2021. aastal. Rapla vallas on maksumaksjate arvu keskmiseks languseks arvestatud 0,3%: nõudlus tööjõu järele väheneb (eelkõige turismisektoris), vanemaaliste inimeste soov töötada võib väheneda kartusest viirusesse nakatuda ja endiselt väheneb tööealine elanikkond vallas.

Tabel 5 Tulumaksu prognoos aastatel 2020–2021

	2018	2019	2020 kava	2021 kava
Elanike arv	13 303	13 138	13 125	13 130
Maksumaksjate arv*	6 477	6 612	6 579	6 559
Maksumaksjate arvu muutus	5,0%	2,1%	-0,5%	-0,3%
Väljamaksed füüsilistele isikutele*	89 538 048	95 974 502	98 359 469	98 456 648
Sissetulek inimese kohta kuus	1 152	1 210	1 246	1 251
Planeeritav sissetuleku kasv Rapla vallas	2,3%	5,0%	3,0%	0,4%
Tulumaksu laekumine*	10 863 931	11 654 191	11 763 792	11 775 415
Tulumaksu laekumise kasv	10,8%	7,3%	0,9%	0,1%
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,86%	11,93%	11,96%	11,96%
Maksumaksjate osatähtsus elanikkonnast	48,7%	50,3%	50,1%	50,0%

*prognoos

Teiseks arvestusaluseks tulumaksu prognoosil on brutosissetulek. Keskmine brutopalk tõusis Rapla vallas 2019. aastal 1210 euroni (keskmine Eestis 1407 eurot). Prognoose arvestades võiks tõusta keskmine töötasu 2020. aastal 0,4 kuni 2,4% (jäädes arvestuste kohaselt ligilähedaseks eelmise perioodiga). 2021. aasta arvestuste aluseks on võetud Rapla vallas 0,4%ne palga nominaalkasvu tõus (keskmiselt 1251 euroni). Palgatõus võib olla kiirem sõltuvalt tööjõu vajadusest ja vabadest töökohtadest ümbruskonnas.

Kolmandaks arvestusaluseks on omavalitsustele igal aastal riigi kehtestatav tulumaksu laekumise määr. Residentid füüsilise isiku maksustatavast tulust laekus 2020. aastal 11,96% valla territooriumile 01. jaanuari seisuga registreeritud üksikisikute brutotulust. 2021. aastal on arvestatud eelmise perioodi määraga.

Maamaks on riiklik, maa maksustamishinnast lähtuv maks, mille tulu laekub 100% ulatuses KOV eelarvesse ja mille suurus sõltub maamaksu määrast, maa sihtotstarbest ning maksusoodustustest. Maa hindamise objektiks on maatükk ilma sellel asuvate ehitiste, kasvava metsa, muude taimede ja päraldisteta. Maamaksu määr on 0,1–2,5% maa maksustamishinnast aastas. Põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja looduliku rohuma maksumäär on 0,1–2% maa maksustamise hinnast aastas. Maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu, lähtudes seaduses lubatust. Maamaksumäära võib kehtestada diferentseeritult maa hinnatsoonide lõikes ja katastriüksuse sihtotstarvete liikide lõikes.

Rapla Vallavolikogu 20.12.2018. aasta määrusega nr 52 kehtestati Rapla valla haldusterritooriumil 2019. aastal maamaksumääraks 2,5% maa maksustamishinnast ning põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava ja looduliku rohuma osas 2% maa maksustamishinnast. Pensionäridele, represseeritutele ja osalise või puuduva töövoimega isikutele otsustati võimaldada täiendavat maamaksusoodustust vastavalt maamaksuseaduse § 11 lõigetele 5 ja 6. Maamaksuseaduse muudatus, mis kehtib 2013. aastast, vabastab maamaksust elamumaa või maatulundusmaa õuema kõlviku osas tiheasustusega aladel kuni 0,15 ha ja hajaasustusega aladel kuni 2 ha ulatuses, kui sellel maal asuvas hoones on maa omaniku või kasutaja rahvastikuregistrijärgne elukoht. Antud summa otsustas riik kompenseerida omavalitsustele läbi tulumaksu eraldise suurenemise. Maamaksu kogumise riigipoolsete kulude vähendamiseks on maamaksu määramise alampiiri tõstetud ja 2011. aastast alates on vastav määr 5 eurot. Kuni 64 euro suurune maamaks, mis tahes kohaliku omavalitsuse üksuses asuvalt maalt, tasutakse 31. märtsiks. Maamaksust, mis ületab 64 eurot, tasutakse 31. märtsiks vähemalt pool, kuid mitte vähem kui 64 eurot. Ülejäänud osa maamaksust tasutakse hiljemalt 01. oktoobriks.

2022. aastal on plaanis maa korraline hindamine: hindamismetoodika töötavad välja Maa-ameti töötajad koostöös ekspertide konsultantidega. Maa korraline hindamine on masshindamine, mille tulemuseks on iga maatüki (750 000 katastriüksuse) ligikaudne turuväärtus ehk maa maksustamishind. Eelmised korralised hindamised toimusid 1993., 1996. ja 2001. aastal. Edaspidi hakkab maade korraline hindamine toimuma regulaarselt, igal 4. aastal. 2022. aasta korralise hindamise tulemused võetakse aluseks maa maksustamisel, talumistasude määramisel ja riigi kasutuslepingutes alates 2024. aastast. Eelmisest korralisest hindamisest on möödunud 20 aastat, mille jooksul on maa turuväärtus kordades kasvanud (Maa-ameti prognooside järgi keskmiselt 7 korda). Hoidmaks ära hindamisest tulenevat hüppelist mõju maamaksule ja kasutustasudele on ette nähtud leevendusmehhanismid.

3.2. Kontoklass 32 - Tulud kaupade ja teenuste müügist

Rapla vald pakub mitmeid tasulisi teenuseid. Tulu laekub riigilõivudena, haridusasutuste õppe- ja toitlustusastadena, kohatasudena, kultuuriasutuste piletituludest ja hoolekandeesutuste tasulistest teenustest, valla elu- ja mitteeeluruumide rentidest. Kaupade ja teenuste müügist on kavandatud valla eelarvesse 1 754 486 eurot, mis moodustab põhitegevustuludest 8% ja on 3% rohkem kui 2020. aasta eelarves.

Tabel 6 Tulud kaupade ja teenuste müügist 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

Rea kood	Rea nimi	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 794 520	1 708 123	1 754 486	3%	46 363
3200	Riigilõivud	17 940	18 000	18 000	0%	0
322	Laekumised majandustegevusest	1 613 819	1 580 542	1 640 486	4%	59 944
3220	Laekumised haridusalasest tegevusest	735 014	689 565	743 486	8%	53 921
3221	Laekumised kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	91 254	80 977	76 000	-6%	-4 977
3222	Laekumised spordi- ja puhkealasest tegevusest	2 936	1 000	2 000	100%	1 000
3224	Laekumised sotsiaalalasest tegevusest	784 615	809 000	819 000	1%	10 000
3233	Üüri- ja renditulud	151 652	104 581	91 000	-13%	-13 581
3238	Muu kaupade ja teenuste müük (postkontor raamatukogus)	11 109	5 000	5 000	0%	0

Riigilõivude laekumist reguleerib riigilõivuseadus. Riigilõivu tasub isik, asutus, välismaa äriühingufiliaal või isikute ühendus, kelle huvides või kelle suhtes toiming tehakse ning kes seaduse kohaselt on kohustatud selle eest tasuma riigilõivu. Vallale laekub riigilõivu projekteerimistingimuste ning ehitus- ja kasutuslubade menetlustoimingute eest. Eelarves on arvestatud tulu planeerimisel 2020. aasta tegelikku laekumist.

Haridusasutuste majandustegevuste all kajastatakse: laekumisi alusharidus-, üldharidus- ja huvikooliteenuse eest lapsevanematelt ja teistelt omavalitsustelt.

Tabel 7 Laekumised haridusasutuste majandustegevusest 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020
Laekumised haridusasutuste majandustegevusest	735 014	689 565	743 486	8%
Lastevanemate osalemine õppekulude osas	169 582	157 129	193 914	23%
Lastevanemate osalemine huvikoolide õppekulude osas	59 790	52 490	68 828	31%
Lastevanemate osalemine toidukulude katmisel	190 163	156 139	165 521	6%
Teiste omavalitsuste osalemine koolieelse lasteasutuse kulude katmisel	120 440	129 502	139 588	8%
Teiste omavalitsuste osalemine munitsipaalkoolide kulude katmisel	151 207	164 013	146 709	-11%
Teiste omavalitsuste osalemine huvikooli kulude katmisel	23 565	28 896	28 926	0%
Muud tulud	20 267	1 396	0	-100%

Vastavalt Rapla Vallavolikogu 20. detsembri 2018. aasta määrusele nr 50 ühtlustati piirkonna lastevanemate osalemine haridusasutuste õppekulude katmise osas: piirkonna lasteaedades, kus ühtlustamist ei olnud veel toimunud, tõusid õppetasu alates 2019. aasta 01. septembrist vastavalt töötasu alammääradele. Nimetatud määrusega on kehtestatud ka kohatasu soodustused. Rapla Vallavolikogu 27. juuni 2019. aasta määrusega nr 16 tõusid Rapla valla huvikoolide õppetasu alates 01. septembrist 2019 ning uus tõus oli alates 01. septembrist 2020, mis ühtlustab huvikoolide õppetasu ühinenud valla territooriumil.

Rakendatavad kohatasude soodustused vähendavad planeeritavat tulu kuni 30% võrra aastas. Vastavalt koolieelsete lasteasutuste seadus § 27 lõikele 3 ei või vanemate kaetav osa ühe lapse kohta ületada 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast. Seega võib kohatasu 2020. aastast olla kuni 117 eurot kuus (Rapla vallas on 6–8% alampalgast ehk 35–47 eurot kuus). Tasu toilitlustamiskuludest laekub vanematelt, kelle lapsed käivad koolieelsetes lasteasutustes, üldhariduskoolides ja osalevad pikapäevarühma töös ning asutuse töötajatelt, kes kasutavad toilitlustusteenust. Lasteaedade toidukulud ja lastevanemate osalemine toidukulude katmisel on eelarvestatud identsetena. Aasta jooksul lisanduvad eelarvesse tulud toilitlustuse lisateenustest (väljaspoole müük, pikapäevarühma ja õpetajate toilitlustamine). Kui välja müüdüd toidupäevade arv on suurem planeeritust, lisatakse toidule minevate kulude osa lisaeelarvega asutuse eelarve kulude poolele.

Prognoosimisel on aluseks võetud Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud õpilaste arv 10. novembri 2020. aasta seisuga ja vabastused selle kuupäeva seisuga. Rapla valla koolides/lasteaedades õpib 318 õpilast teistest omavalitsustest (vt tabelid 8–10). Rapla valla eelkooliealiste lasteasutuste tegevuskulu maksumus on kehtestatud Rapla Vallavalitsuse 14. detsembri 2020. aasta korraldusega nr 623. Tegevuskulude maksumus tavalasteaias jääb 300–400 euro vahele lapse kohta kuus, erirühmas on kohamaksu maksumuseks 850 eurot kuus. Rapla Vallavolikogu tegi 26. märtsil 2020. aastal otsuse nr 23 ja 28. mail 2020. aastal otsuse nr 30, millega peatati koolieelsete lasteasutuste kohatasu ja huvikoolide õppetasu perioodil märts–mai 2020. aastal seoses eriolukorra väljakuulutamise ja Eesti Vabariigi haldusterritooriumil. 2021. aastal on vanemate osalus arvestatud 11 kuu ulatuses (millest 2021. aastal 23–31% tõus; vt tabel 7).

Tabel 8 Planeeritav omavalitsuste arvlemine ja lastevanemate osalus alushariduse osas

	Laste arv 10.11.2020	Vabastused d 100%	50%	0%	Arvestuslik õppekulu	Arvestuslik kohatasu	Väljastpoolt õpilased 10.11.2020	Arvlemine omavalitsusteg a	Vanemat e osalus	Toidukulud e arvestus
Alu Kool	100	19	24	57	35	291	7	23 426	26 565	23 990
Hagudi Põhikool	41	8	14	19	35	351	1	4 037	10 010	9 302
Lasteaed Similill	69	5	18	46	35	348	7	28 014	21 175	17 200
Kabala Lasteaed- Põhikooli lasteaia osa	63	15	22	26	35	436	7	35 098	14 245	14 688
Kaiu Lasteaed Triinutare	55	9	10	36	35	350	2	8 050	15 785	12 240
Rapla Erirühmad (Kelluke)	17	6	1	10	46	850	2	19 550	5 313	3 925
Rapla Lasteaed Kelluke	78	21	13	44	46	355	2	8 165	25 553	19 576
Rapla Lasteaed Naksitrallid	130	27	28	75	35	288	4	13 248	34 265	30 600
Rapla Lasteaed Päkapiikk	144	22	31	91	35	303	0	0	41 003	34 000
Kokku	697	132	161	404			32	139 587	193 914	165 521

Tabel 9 Planeeritav omavalitsuste arvlemine ja lastevanemate osalus huvihariduse osas

	Laste arv 10.11.20	Vabastused 100%	50%	0%	Arvestuslik õppekulu	Arvestuslik kohatasu	Väljastpoolt õpilased 10.11.20	Arvlemine oma- valitsustega	Vanemate osalus
Rapla Muusikakool	176	6	26	144	30	254	11	25 146	42 390
Juuru Eduard Vilde Kooli Huvikool	20	0	2	18	25	350	0	0	4 275
Kaiu Muusikakool	13	0	1	12	25	326	0	0	2 813
Rapla Huvikool	112	1	7	104	20	30	14	3 780	19 350
Kokku	321	7	36	278			25	28 926	68 828

Rapla Vallavolikogu 24. septembri 2020. aasta otsusega nr 42 otsustati Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi tegevuse lõpetamine seisuga 31. august 2021. Rapla Vallavalitsus koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Kehtna Kutsehariduskeskusega tagab Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilastele võimaluse jätkata õpinguid mittestatsionaarses õppes.

Tabel 10 Planeeritav omavalitsuste arvlemine üldhariduse osas

	Laste arv 10.09.20	Arvestuslik õppekulu	Arvestuslik kohatasu	Väljastpoolt õpilased 10.11.20	Arvlemine oma- valitsustega
Rapla Vesiroosi Kool	521	118	94	38	41 078
Rapla Kesklinna Kool	433	120	94	32	34 592
Hagudi Põhikool	104	140	94	7	7 567
Alu Kool	52	125	94	3	3 243
Kaiu Põhikool	98	213	94	9	9 729
Juuru Eduard Vilde Kool	103	226	94	15	16 215
Kabala Lasteaed-Põhikool	69	203	94	5	5 405
Rapla Täiskasvanute Gümnaasium	234	38	38	152	28 880
Kokku	1614			261	146 709

Munitsipaalkoolide ja koolieelsete lasteasutuste tegevuskulude katmisel osalevad teised vallad või linnad proportsionaalselt selle omavalitsuse koolis õppivate ja lasteaias käivate nende haldusterritooriumil alaliselt elavate õpilaste arvuga. Alates 2011. aastast kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 lõike 7 kohaselt õpilaskoha piirsumma, milleks 2021. aastal on planeeritud/kinnitatud 94 eurot kuus (2020. aastal 92 eurot).

Tabel 11 Planeeritav tulu kultuuriasutuste majandustegevuses 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020
Kultuuri- ja kunstiasutuste majandustegevus	91 255	80 977	76 000	-6%
Rapla Keskraamatukogu tulud (raamatute soetamisel, teenused)	36 868	36 000	36 000	0%
Rapla Kultuurikeskuse piletitulu	42 935	40 000	40 000	0%
Rahvamajade tulu ürituste korraldamisest	11 452	4 977	0	

Kultuuriasutuste planeeritavast majandustegevusest 53% on planeeritav piletitulu Rapla Kultuurikeskuses ja 47% moodustab maakonna raamatukogude vaheline arvlemine Rapla Keskraamatukogu raamatute soetamise, koolitusteenuste ja majanduskulude osas. Ürituste korraldamisest piletitulu, toetused, raamatukogudes viivised ja vahendustasud saavad hallatavad asutused lisaeelarvega oma eelarvetesse tagasi taotleda 100% ulatuses ja kasutada asutuse juhi ettepanekul vajalike kulutuste katmisel.

Laekumised spordi- ja puhkealasest tegevusest: 2021. aastal on planeeritud Kaius oleva jõusaali piletitulu eelarvesse.

Sotsiaalasutuste majandustegevuse all on kajastatud hooldatavate osalustasud (pension, omaosalus ülalpidamiskohustusega isikute osas, toetused), koduhooldus- ja päevakeskuse teenused, sotsiaaltranspordi eest laekumised ning Rapla Hooldekeskuse sotsiaaleluruumide üüritulud. Tulud võivad olla aastate lõikes erinevad, sõltudes hooldatavate pensionite ja toetuste suuruselt ja sellest, kui palju on hooldatavaid, kellel puuduvad maksekohustust täitvad lähedased.

Sotsiaalvaldkonna tegevusi reguleerib Rapla Vallavolikogu 21. detsembri 2020. aasta määrus nr 18. Igal aastal vaadatakse üle teenuste hinnad ning kehtestatakse tulenevalt kuludest sotsiaalteenuste hinnad Rapla Vallavalitsuse korraldusega.

Tabel 12 Planeeritav tulu sotsiaalvaldkonna majandustegevusest 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020
Sotsiaalasutuste majandustegevus	784 616	809 000	819 000	1,2%
Hooldatavate osalustasud	653 463	682 000	697 000	2,2%
Rapla Hooldekeskus	324 243	342 000	355 000	3,8%
Juuru ja Kaiu Hooldekodu	329 220	340 000	342 000	0,6%
Koduhooldus	10 208	11 000	11 000	0,0%
Rapla piirkond	8 718	9 000	9 000	0,0%
Kaiu ja Juuru piirkond	1 490	2 000	2 000	0,0%
Päevakeskuse teenus	7 334	8 000	4 000	-50,0%
Sotsiaalkorterite üüri ja kommunaatulud	44 770	44 000	43 000	-2,3%
Rapla Hooldekeskus	16 620	16 000	16 000	0,0%
Alu Tugikeskus	8 079	8 000	7 000	-12,5%
Alu Sotsiaalmaja	20 071	20 000	20 000	0,0%
Igapäevaeltu toetamine	67 056	62 000	62 000	0,0%
Sotsiaaltransport ja muud teenused	1 785	2 000	2 000	0,0%

Üüri- ja renditulude tuluobjektiks on üüripinnad ja mitteiluruumid. Tulude prognoos on tehtud seniste laekumiste põhjal. Senise Rapla Tervisekeskuse hoone (Rapla Hooldekeskuse asenduspind) ja lennuvälja maaüksuselt (kohtuaidlus rentniku osas) 2020. aastal planeeritud tulusid ei ole. Hetkel ei ole planeeritud hallatavate asutuste üüritulusid eelarves, need lisanduvad lisaeelarvega: vastavalt kokkuleppele laekub 75% rentidest hallatavate asutuste eelarvetesse asutuse juhi taotletavale kulukohale.

Tabel 13 Planeeritav tulu elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevusest 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020
Elamu- ja kommunaalasutuste majandustegevus	151 652	104 581	91 000	-13,0%
Kinnisvarainvesteeringute rent ja kommunaalmaksud	36 324	15 800	8 000	
Rapla Tervisekeskus	20 821	2 000	0	
Munitsipaalkorterid	7 063	8 000	6 000	
Muud	3 116	4 800	1 000	
Õppekeskus	1 124	1 000	1 000	
Lennuväli	4 200	0	0	
Kardikeskus	240	3 000	3 000	
Vallavalitsus	2 510	6 000	8 000	
Rapla Kultuurikeskus	32 716	30 470	26 000	
Sotsiaalkorteritelt üür ja kommunaalmaksud	17 955	16 000	16 000	
Kultuuriasutuste ruumide rent	9 031	1 046	0	
Haridusasutuste ruumide rendid	11 578	2 265	0	
Ühiselamu rent	29 179	30 000	30 000	
Muud üüri- ja kasutustulud	12 119	0	0	

Muude kaupade ja teenuste all on kajastatud koostööleping ASiga Eesti Post (postkontori teenus Kaiu ja Hagudi haruraamatukogus).

3.3. Kontoklass 35 - Saadavad toetused tegevuskuludeks

Teise suurema tularühma moodustavad saadavad toetused. Toetused võib jaotada kolmeks: tasandusfond, toetusfond ja projektipõhised toetused.

Tasandusfond on mõeldud valdade ja linnade eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks: toetusvahendid nõrgema tulubaasiga kohalikele omavalitsustele. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada võimalusi avalike teenuste osutamisel.

Toetusfondi vahendid on ette nähtud üldhariduse andmiseks (õpetajate ja koolijuhtide tööjõukulud, õppevahendid, koolilõuna jne), toimetulekutoetuse kulude katmiseks, kohalike teede hoiu toetuseks, rahvastikutoimingute kulude hüvitamiseks, raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetuseks, asendus- ja järelhooldusteenusteks, matusetootuseks, huvihariduse ja -tegevuse toetuseks ning koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuseks. Toetusfondi vahendite jaotuse kehtestab Vabariigi Valitsus.

Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi konkreetsete ülesannete täitmisel. Toetust antakse üldistel alustel taotlusi kogumata ning arvestuse aluseks on parameetrite hinded (ühiku maksumus) eurodes: ühe lapse; koolialise, tööealise, vanuri; arvestusliku teepikkuse ja hooldatava või hooldajateenust saava puudega isiku kohta. Arvestuslik keskmine tegevuskulu saadakse statistiliste näitajate ning ühiku maksumuse korrutiste summeerimisega. Arvestuse alused on kättesaadavad Rahandusministeeriumi kodulehel aadressil <https://www.rahandusministeerium.ee/et/kov/finantseerimine>.

Toetusi on prognoositud 6 945 834 eurot, mis moodustab 33% põhitegevustuludest. Mittesihotstarbelised toetused on eelarvesse planeeritud võttes aluseks Rahandusministeeriumi kodulehel esialgse tasandus- ja toetusfondi arvud (seis 21.12.2020). Sihotstarbeliste toetuste arvestamisel on aluseks teadaolevad rahastamisotsused ja eelmistest perioodides saadud ja järgmisel eelarveperioodil eeldatavalt jätkuvad lepingud.

Tabel 14 Saadavad toetused tegevuskuludeks perioodil 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020
Saadavad toetused	6 419 871	7 454 884	6 945 834	-6,8%
Saadavad sihotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	598 100	326 881	543 466	66,3%
Mittesihotstarbelised toetused	5 821 771	7 128 003	6 402 368	-10,2%
Tasandusfond (lg 1)	665 616	920 423	814 611	-11,5%
Toetusfond (lg 2)	5 156 155	6 207 580	5 587 757	-10,0%

Riigipoolsetest sihotstarbelistest toetustest on olulisemad Kultuuriministeeriumilt laekuv toetus Rapla Keskraamatukogule, koolipiima ja -puuvilja toetus haridusasutustele. 2020. aastal sõlmiti leping **Sotsiaalministeeriumi ja kuue toetuse saaja vahel** (Rapla, Kohila ja Märjamaa Vallavalitsus, SA Raplamaa Haigla, Rapla Pearingstikeskuse OÜ ja Märjamaa Pearingstikeskuse OÜ) toetamiseks piirkondliku paindlikkusega koordinaatsioonimudeli rakendamist eesmärgiga tagada abivajavale inimesele vajalik sujuv valdkondade ülene abi. Projekti eesmärgiks on **piirkondliku paindlikkusega inimesekeskse hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordinaatsioonimudeli loomine ja rakendamine**. Rapla vald liitus 2021. aasta alguses Sotsiaalkindlustusameti pilootprojektiga „**Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses**“ (edaspidi ISTE). Projekt kestab kuni 31.12.2021. aastani. ISTE on uus teenusmudel, mis toetab psüühilise erivajadusega (sh intellektipuudega) inimeste ühiskonnaelus osalemist ja kaasamist kogukonna tasandil, sh psüühilise erivajadusega inimeste võimetekohast osalemist tööhõives. Sotsiaalkindlustusamet sõlmis 2020. aasta lõpus Rapla Vallavalitsusega toetuse andmise lepingu „**Raske ja sügava puudega lastele (0-17) tugiisiku-, lapsehoiu- ja transporditeenuse arendamine ja pakkumine kohalikus omavalitsuses**“. Lepingu alusel osutatavaid teenuseid rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist, TAT „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine“ alusel. Eesmärgiks on KOVi toetamine tugiteenuste osutamisel raske ja sügava puudega lastele. Toetuse kasutamise periood on 01.01.2021–31.12.2022 ja maht 234 399 eurot.

Aasta jooksul lisanduvad asutuste tegevusteks saadud toetused tegevuskulude katmiseks.

Tabel 15 Saadavad sihotstarbelised toetused tegevuskuludeks 2021. aastal

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve
Sihotstarbelised toetused jooksvateks kulutusteks	598 100	326 881	543 466
Kultuuriministeerium (raamatukogu)	147 010	149 512	149 512
Maaeluministeerium (koolipiim)	14 023	18 000	18 000
Sotsiaalministeerium (koordinaatsioonimudel)	0	0	50 670
Sotsiaalministeerium (teenusmudeli rakendamine KOV)	0	0	204 540
Sotsiaalkindlustusamet (tugiisiku-, lapsehoiu- ja transporditeenuse osutamine raske ja sügava puudega lastele)	0	10 000	117 200
Rahandusministeerium (õppelaenu)	2 053	1 018	644
Rahandusministeerium (ühinemistoetus, ühekordsed toetused)	170 000	49 000	0
Toetused muudelt residentidelt (Teisel ringil targaks - RTG)	71 739	39 747	0
Rahandusministeerium (valimiste korraldamiseks toetus)	60 935	0	0
Sotsiaalvaldkonna projekt (peredega seotud)	10 070	5 409	0
Kodud tuleohutuks	0	7 000	0
Puudega inimese elukoha kohandamine	25 209	26 512	0
Muud tegevuste toetused	97 061	20 683	2 900

Oktoobris 2020. aastal määrati Rapla vallale lisavahendeid toimetulekutoetuste, rahvastikutoimingute ning asendus- ja järelhooldusteenuse toetuseks summas 58 808 eurot (summa ei kajastu 2020. aasta eelarves).

Tabel 16 Tasandus- ja toetusfondi jaotus 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

	2019	2020	2021
Tasandusfond	665 616	920 423	814 611
Tulubaasi stabiliseerimine	0	305 158	0
Toetusfond	5 156 155	5 961 230	5 587 757
Haridus	4 349 503	4 632 323	4 703 214
Hariduse palgavahendid	3 417 288	3 635 451	3 681 215
Koolitus	24 357	24 357	24 357
Õppevahendid, õpikud	87 096	90 801	91 690
Koolilõuna	235 550	237 300	240 975
Tõhustatud eritoe tegevustoetus	169 478	206 559	231 691
Koolieelsete lasteasutuste toetus	164 385	162 972	162 972
Huvitegevuse toetus	251 349	274 883	270 314
Toimetulek	202 729	319 159	312 235
Asendushooldus	138 561	151 277	103 908
Matusetoetus	40 586	34 575	40 586
Raske ja sügava puudega laste hoiuteenuse toetus	21 495	29 397	29 647
Perekonnaseisutoimingud	21 429	17 074	13 957
Teede korrashoid	381 852	777 425	384 210
Kokku	5 821 771	7 186 811	6 402 368

Toetusfondist hariduskuludeks määratud vahendite jaotamise peamine põhimõte seisneb kulupõhiselt minimaalselt vajalike moodustatavate klassidega seotud õpetamiskulude finantseerimise tagamises. Riik toetab täiendavalt hariduslike erivajadustega (HEV) laste õpet ja tugispetsialistide tööd. Õpilaste toitlustamiseks üldhariduskoolides annab riik ühe euro õpilase toidupäeva kohta. Toimetulekutoetuste summa arvutamise aluseks on sotsiaalhoolekande seaduse § 156, mille kohaselt riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnavalitsustele vahendeid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks, lähtuvalt Riigikogu kehtestatud toimetulekupiirist ja sotsiaalhoolekande seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest; toetatakse asendushoolduse korraldamist ja eraldatakse vahendid matusetoetuseks. Maakonna keskuse omavalitsused täidavad ja korraldavad alates 2018. aastast riigi delegeeritud perekonnaseisutoiminguid.

3.4. Kontoklass 38 - Muud tegevustulud

Siin kajastuvad tulud vee erikasutusest, kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguste tasust, kahjutasust ning muudest tuludest. 2021. aasta eelarvesse on planeeritud kaevandamisõiguste tasu, arvestades 2020. aastal eelarvestatud tulu.

Tabel 17 Muud tegevustulud 2019–2021

Rea kood	Rea nimi	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve
38	Muud tegevustulud	115 395	107 000	107 000
3825	Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguste tasu	85 085	85 000	85 000
3825	Laekumised vee erikasutusest	25 515	22 000	22 000
3880	Eespool nimetatamata muud tulud	4 795	0	0

4. Põhitegevuse kulud

Tabel 18 Põhitegevuse kulud 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

Tunnus	Kirje nimetus	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt 2021/2020
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	18 208 214	19 535 932	20 313 447	4,0%	777 515
41, 45	Antavad toetused tegevuskuludeks	1 240 473	1 420 074	1 624 906	14,4%	204 832
	Muud tegevuskulud	16 967 741	18 115 858	18 688 541	3,2%	572 683
50	Personalikulud	11 573 861	11 988 874	12 179 615	1,6%	190 741
55	Majandamiskulud	5 391 842	5 923 106	6 302 576	6,4%	379 470
60	Muud kulud	2 038	203 878	206 350	1,2%	2 472

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus näeb ette, et tekkepõhise eelarve põhitegevuse kulude eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi antavateks toetusteks ja tegevuskuludeks. Vastavalt Rapla valla finantsjuhtimise korrale on vallavolikogus kinnitatava eelarve muud tegevuskulud jaotatud personali- ja majandamiskuludeks ning reservfondimakseks. Majandustehingutega kaasnev käibemaksukulu kajastatakse koos kaupade ja teenuste maksumusega olenevalt kaupade ja teenuste klassifitseerimisest.

Rapla valla finantsjuhtimise korra § 5 lõike 5 järgi peab vallaeelarve reservfond ettenägematute väljaminekute tegemiseks olema 1% kavandatud põhitegevustulude mahust.

4.1. Kontoklass 41, 45 - Antavad toetused

Tabel 19 Antavad toetused 2019–2021 eelarvetes ja võrdlus eelmise perioodiga

	Kulud majandusliku sisu järgi	2 019	2020E	2021E	Muutus
4	Antavad toetused tegevuskuludeks	1 240 473	1 420 074	1 624 906	14%
41	Sotsiaaltoetused	499 028	521 334	491 807	-6%
45	Muud toetused	741 445	898 740	1 133 099	26%

Antavad toetused tegevuskuludeks hõlmavad endas eraldisi, sotsiaaltoetusi ja sihtotstarbelisi toetusi tegevuskuludeks. Sotsiaaltoetustena on eelarves planeeritud riiklikult eraldatud toimetulekutoetus, hooldajatoetus, puudega lapse hooldajatoetus, valla sotsiaaltoetused, matusetoetus, sõidusoodustuse toetus õpilastele, mille väljamaks toimub piletite või sõidukaardi alusel ning asendushoolduse korraldamine. Muudes toetustes on kajastatud osalemine kuludes (toetus Rapla Haigla ja perearstikeskustele; kalmistu haldamiskulud, halduskuludes osalemine spordivaldkonnas ja maakonna raamatukogudele raamatute vahendamise); toetused mittetulundusühingutele, spordiklubidele, kultuurikollektiividele ja seltsingutele ürituste ning muu tegevuse korraldamiseks ning liikmemaksud.

4.2. Kontoklass 50 - Personalikulud

Tabel 20 Personalikulud 2019–2021 eelarvetes ja võrdlus eelmise perioodiga

	Kulud majandusliku sisu järgi	2 019	2020E	2021E	Muutus
50	Personalikulud	11 573 861	11 988 874	12 179 615	2%
5000	Valitavad ja ametisse nimetatavad ametnikud	90 658	97 550	97 550	0%
5001	Avaliku teenistuse ametnike töötasu	695 748	725 555	758 563	5%
5002 1	Õpetajate töötasu	-	3 068 835	3 036 114	-1%
5002 2	Töötajate töötasu	7 719 722	4 992 143	5 156 723	3%
5005	Töövõtulepingu alusel töötajatele makstav tasu	116 342	55 263	30 803	-44%
505	Erisoodustused	29 675	20 951	23 101	10%
506	Personalikuludega kaasnevad maksud	2 921 716	3 028 577	3 076 760	2%

Personalikuludes on kajastatud Rapla Vallavalitsuse ja ametiasutuse hallatavate asutuste töötajate palgakulud ning vallavolikogu hüvitised koos seadusest tulenevate maksudega. Lisaks töötasudele on personalikulude eelarves planeeritud vahendid töötajate õppelaenude põhiosade kustutamiseks ja nendelt makstavateks erisoodustumaksudeks ning teenuste ostmiseks käsundus- või ühekordsete töövõtulepingute alusel. 2021.aastal on planeeritud eelarvesse lisaks tavapärasele tegevustele **valimistega** seotud personalikulud ning **projektidega** kaasnevad kulud.

4.3. Kontoklass 55 - Majandamiskulud

Tabel 21 Majandamiskulud 2019–2021 eelarvetes ja võrdlus eelmise perioodiga

	Kulud majandusliku sisu järgi	2 019	2020E	2021E	Muutus
55	Majandamiskulud	5 391 842	5 923 106	6 302 576	6%
5500	Administreerimiskulud	249 481	332 600	318 873	-4%
5502	Uurimis- ja arendustööd	41 460	32 000	71 300	123%
5503	Lähetuskulud	13 747	15 135	9 400	-38%
5504	Koolituskulud	59 706	88 792	109 369	23%
5511	Kinnistute, hoonete majandamiskulud	1 353 181	1 358 036	1 345 619	-1%
5511 1	Küte	462 903	492 771	500 830	2%
5511 2	Elekter	226 564	232 425	231 720	0%
5511 3	Vesi ja kanalisatsioon	54 417	55 854	57 940	4%
5511 4	Remont	153 566	279 723	234 389	-16%

Kulud majandusliku sisu järgi	2 019	2020E	2021E	Muutus
5511 5 Muud majandamiskulud	393 659	293 963	320 740	9%
5512 Rajatiste majandamiskulud	840 024	1 194 093	1 279 231	7%
5513 Sõidukite ülalpidamise kulud	113 792	138 397	144 721	5%
5514 Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	194 181	206 909	197 884	-4%
5515 Inventari kulud	421 283	320 219	232 673	-27%
5521 Toiduained ja tootlustusteenused	541 105	560 270	606 116	8%
5522 Meditsiini- ja hügieenikulud	71 095	86 511	107 649	24%
5523 Teavikud ja kunstiesemed	122 032	141 327	149 711	6%
5524 Õppevahendid (teenused teistele valdadele)	687 694	722 416	687 843	-5%
5525 Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	257 406	224 318	213 385	-5%
5526 Sotsiaalteenused	309 747	378 831	615 642	63%
5532 Eri- ja vormiriietus	5 404	3 002	3 860	29%
5539 Muu erivarustus ja materjal	2 010	1 000	200	-80%
5540 Mitmesugused majanduskulud (transport)	108 494	119 250	209 100	75%

Majandamiskulud sisaldavad kulusid administreerimiseks, hoonete majandamiseks, inventari ja õppevahendite soetuseks ja ürituste korraldamiseks. Majandamiskulud liigendab detailsemalt majandusliku sisu järgi Rapla Vallavalitsus, lähtudes rahandusministri kehtestatud eelarveklassifikaatorist. Strateegias on majanduskulude tõusu arvestatud tarbijahinnaindeksi tõusu: 1,4 protsenti. Kontrollnumbrite aluseks hallatavates asutustes: õpilaste arvud, piirkonna elanikud (info- ja kommunikatsioonikulude, inventari, õppevahendite, tootlusteuste, ürituste korralduskulude arvestamisel). Remondifondi kontrollnumbri arvestamisel on aluseks maja kasutatavad ruutmeetrid ja hoone remondivajadus/korrasolek lähtuvalt eelnevate perioodide investeeringutest.

Kokkuleppel on sihtotstarbelised kulud eelarves küte, elekter, vesi- ja kanalisatsioon ning remondikulud. Muudatuste tegemine nimetatud artiklites toimub kokkuleppel valdkonna juhiga.

4.4. Kontoklass 60 - Muud kulud

Kontoklassis kajastuvad reservfondi kavandatud vahendid ettenägematute väljaminekute tegemiseks ning teatud maksude ja riigilõivude kulud. Rapla valla finantsjuhtimise korra kohaselt tohib reservfondi kasutada ainult ettenägematutel juhtudel. Reservfondist vahendite eraldamiseks esitatakse vallavalitsusele kirjalik põhjendatud taotlus raha kasutamise eesmärgi, perioodi ja ettenägematu kulu kohta. Taotluse vastus vormistatakse vallavalitsuse korraldusena. Vallavalitsus esitab vallavolikogule aruande reservfondi kasutamise kohta regulaarselt kaks korda aastas. 2021. aastal on reservfondi planeeritud 206 350 eurot.

5. Investeermistegevus

Tabel 22 Investeermistegevus 2019–2021 eelarvetes ja võrdlus eelmise perioodiga

Tunnus	Kirje nimetus	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt 2021/2020
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-2 478 685	-2 380 876	-6 046 186	154%	-3 665 310
381	Põhivara müük (+)	58 122	200 000	15 000	-93%	-185 000
15, 4502	Põhivara soetus (-)	-4 533 730	-5 193 830	-9 082 228	75%	-3 888 398
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 029 735	2 697 684	3 127 872	16%	430 188
382	Finantstulud (+)	632	1 000	100	-90%	-900
65	Finantskulud (-)	-33 444	-85 730	-106 930	25%	-21 200

Rapla valla 2021. aasta investeermistegevuse eelarvesse on planeeritud tegevused põhivaradega (müük, soetused, saadavad toetused põhivara soetusteks), finantstulud ja -kulud. Investeermistegevuse koondeelarve on 6 046 186 euro ulatuses negatiivne. Negatiivne jääk on planeeritud katta põhitegevustulemi, eelmise perioodi likviidsete varade jäägiga ning laenuga. Investeeringuks loetakse põhivara soetust ja sellega kaasnevat käibemaksukulu, mis kaasneb objekti ehitamise, renoveerimise või vara soetamisega.

2021. aastal on mahukad investeeringud planeeritud kõigis valdkondades. Eelarves kajastatud summad on orienteeruvad. Lõplikud investeeringute mahud selguvad pärast hangete korraldamist. 2021. aasta esialgne investeeringute kava on kinnitatud objektide lõikes valla eelarvestrateegias aastateks 2021–2024, mis võeti vastu Rapla Vallavolikogu 25. juuni 2020. aasta määrusega nr 14. Investeeringute kavas on lisandunud investeeringud: haridusasutustes kiireloomulised tööd, hajaasustusprogrammi omafinantseering ning kaks mänguväljakut. Kulud olid

algset planeeritud tegevuskuludes, kuid arvestades tööde mahtusid on tõstetud investeeringutesse. Kaiu Lasteaed Triinutare ja Kaiu Põhikooli rekonstrueerimisele lisanduvad toetusrahad, mis võimaldavad ehitustööd lõpule viia.

Tabel 23 Planeeritud investeeringud ja toetused 2021

	2021 eelarve	Planeeritav toetus	Valla osalus
Investeeringud haridusvaldkonda	2 115 050	504 450	1 610 600
Kaiu Lasteaed Triinutare ja Kaiu Põhikooli rekonstrueerimise I etapp	1 969 450	504 450	1 465 000
Hagudi Kool (sadeveestüsteem, lasteaia ühendamine kanalisatsiooniga)	32 000	0	32 000
Järlepa hoone (Hakuke) sadevee äravool, pandused, puit-terrassid	18 000	0	18 000
Kabala Lasteaed-Põhikooli koolimaja elektritööd	30 000	0	30 000
Rapla Muusikakooli uue hoone eelprojekt	15 000	0	15 000
Rapla Kesklinna Kool (fassaadi parendus)	50 600	0	50 600
Investeeringud kultuuri- ja spordi valdkonda	1 640 152	900 000	740 152
Kunstmurukattega jalgpallistaadion II etapp	1 325 152	900 000	425 152
Lasteaia tn 5, Rapla (keskraamatukogu) renoveerimine	315 000	0	315 000
Investeeringud sotsiaalvaldkonda	2 207 929	1 004 994	1 202 935
Rajatav Rapla Hooldekeskus (kontsessioonihange)	600 000	0	600 000
Rapla olemasoleva Hooldekeskuse energiatõhususe tööd	678 735	414 028	264 707
Rapla Hooldekeskuse renoveerimise II etapp	929 194	590 966	338 228
Investeeringud teedesse ja tänavatesse	2 661 097	694 674	1 966 423
Rapla valla teehoiukava	1 448 385	34 617	1 413 768
Terviselinnaku parklad ja ligipääsud	230 000	170 000	60 000
Tänavavalgustus	982 712	490 057	492 655
Investeeringud elu- ja looduskeskkonda	358 000	23 754	334 246
Hajaasustusprogramm	30 000	23 754	6 246
Lasteпарк (Rapla) mänguväljak vanema vanusegrupi lastele	65 000	0	65 000
Kaiu alevikus mänguväljak	63 000	0	63 000
Elamuarenduse toetus	200 000	0	200 000
Valitsemine	100 000	0	100 000
Täiendav reserv hangete kallinemise katteks	100 000	0	100 000
Investeeringud kokku	9 082 228	3 127 872	5 954 356

Kaiu Põhikooli õppehoone - projekteerimine aastal 2020, ehitusperiood 2021–2022. Lisanduvad vahendid „Energia- ja taastuvenergia kasutamise edendamine avaliku sektori hoonetes“ projektist; Hagudi Põhikool - kanalisatsioonitrassi rajamine, hetkel üks osa toimib kogumismahuti baasil; Järlepa hoone (Hakuke) - sadevee äravool, pandused, puit-terrassid; Kabala Lasteaed-Põhikooli koolimaja elektritööd - koolimajas elektritööd, elektriaudit hoonele; Kunstmurukattega jalgpallistaadioni II etapi ehitus, mida toetab vahenditega Kultuuriministeerium; Rapla Keskraamatukogu eskiisiks planeeritud vahendid on toodud üle 2021. aastasse; planeeritud on hoone renoveerimine antud vahendite piires; Rapla Hooldekeskus (olemasolev) – objektile on eraldatud toetust meetmest „Kliima 2.1 Energia- ja taastuvenergia edendamine avaliku sektori hoonetes. Lisandub 2020. aasta lisaeelarvega eraldatud investeeringutoetuse maht (leevendamaks COVID-19 eriolukorra negatiivseid mõjusid majanduses). Ehitushange kogumaksumuses 1 597 929 eurot, lepingu periood 11.01.–30.09.2021; Rapla valla teehoiukava projekti kinnitamine on kavandatud 28.01.2021 vallavolikogu istungil. Maakonna arengustrateegia elluviimise toetusest (terviselinnakute toetusmeetme vahendid) remonditakse jalgteesild endise Karmani kaupluse ja Raplamaa haigla vahel ning ehitatakse välja Alu tee äärde täiendavad parkla kohad; Tänavavalgustuse renoveerimine - 2018. aastal esitati taotlus, mis sai heakskiidu 28.01.2019. Toetuse andmise eesmärk: tänavavalgustuse elektrienergia kasutamise efektiivsuse suurendamine tänu efektiivsema LED-valgustustehnoloogia kasutamisele. 2020. aastal lõpetati I etapi ehitustööd. 2019–2020. aasta projektist jäi kasutamata (hanked odavnesid) 249 363 eurot. Antud summa osas on ettepanek esitada täiendav taotlus, mis peab olema realiseeritud 31.12.2021. Taotlus on vormistamisel. Lisaks on 2021. aasta eelarves planeeritud tänavavalgustuse II etapp, millele hinnanguliselt kulub 737 449 eurot. Projekteerimistööd algasid 2020. aasta II poolel ning ehitus peaks algama ajakava alusel 2021. aasta lõpus (reaalsed ehitustööde väljamaksed võivad jääda 2022. aastasse). Toetust antakse struktuuritoetuse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 prioriteetse suuna „Energia- ja taastuvenergia osakaalu suurendamine“ tegevuse „Tänavavalgustuse taristu renoveerimine“ eesmärkide elluviimiseks; Rapla lasteparki mänguväljak vanema vanusegrupi lastele; Kaiu aleviku mänguväljak - vallavalitsuse ettepanek 02.11.2020.

Uusarenduste taristu - 2019. aastal viidi läbi taotluste alusel menetlus ning sõlmiti 2020. aastal toetusleping Mivo Ehitus OÜ-ga summas 200 000 eurot (objekt on Mahlamäe tn 7 - 20 korteriga kortermaja püstitamine). Vastavalt vallavalikogu määrusele on arendajal kohustus objekt välja ehitada 18 kuu jooksul pärast lepingu sõlmimist. Arendajaga läbi rääkides selgus, et objekt valmib 2021. aasta II poolel. Sellest tulenevalt liikus toetuse väljamakse 2021. aasta lõpu. 2019. aastal kasutamata jäänud 100 000 eurot lisatakse 2021. aasta toetusfondi ning vääriliste taotluste olemasolul rahuldatakse neid kuni 400 000 euro ulatuses, mille arvestuslik väljamakse toimub 2022. aastal.

Toetust on planeeritud seitsmele objektile summas 3 127 872 eurot.

Laenu teenindamiseks (tagasimakse, intress) kulub ligikaudu 4% põhitegevuse tuludest.

6. Finantseerimistegevus

Tabel 24 Finantseerimistegevus 2019–2021 ja võrdlus eelmise perioodiga

Tunnus	Kirje nimetus	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Muutus 2021/2020	Muutus summaliselt
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	2 834 426	-793 578	3 259 490	-637%	4 053 068
258	Kohustuste võtmine (+)	3 300 000	0	4 000 000		4 000 000
208	Kohustuste tasumine (-)	-465 574	-793 578	-740 510	-7%	53 068

2021. aasta eelarve investeerimistegevus on negatiivne: investeerimistegevuse kulud ületavad investeerimistegevuseks saadavaid tulusid. Negatiivset investeerimistegevuse tulemit on võimalik katta põhitegevuse tulemiga, eelmise perioodi positiivse jäägi või uue laenuga. Vastuvõetud strateegia alusel on plaanis võtta eelarveperioodil laenu 4 miljonit eurot. Rapla valla laenugevus on olnud konservatiivne. Laenu võetakse vaid investeringute omaosaluse katteks. Krediidiandjate marginaalid on fikseeritud ja lisandub EURIBOR (6 kuud). Lisaks pikaajalisele laenule võib vallavalitsus võtta rahavoogude juhtimise eesmärgil lühiajalist laenu või arvelduskrediiti tingimusel, et laenu on tagasi makstud eelarveaasta lõpuks.

Tabel 25 Kohustuste põhisummad ja intressikulud ja kohustuse jääk aasta lõpus

	Lepingu nr	Intressimäär	2020	2021
Rapla vald (SEB)	2016021056	1,05%	Põhisumma	16 668
			Intress	333
			Kohustuse jääk	38 884
Rapla vald (SEB)	2020008855	1,99%	Põhisumma	27 706
			Intress	3 005
			Kohustuse jääk	161 621
Rapla vald (LHV)	KL-120816RA	0,97%	Põhisumma	29 333
			Intress	498
			Kohustuse jääk	29 333
Rapla vald (LHV)	KL-310817RA	0,88%	Põhisumma	120 000
			Intress	2 712
			Kohustuse jääk	210 000
Rapla vald (LHV)	KL-101013RA	0,81%	Põhisumma	60 674
			Intress	7 518
			Kohustuse jääk	475 281
Rapla vald (LHV)	KL-120115RA	0,88%	Põhisumma	170 282
			Intress	27 420
			Kohustuse jääk	1 770 948
Swedbank	18-142940-JI	1,22%	Põhisumma	315 846
			Intress	35 165
			Kohustuse jääk	2 988 145
Uus laen 2021			Põhisumma	0
			Intress	30 279
			Kohustuse jääk	4 000 000
Kohustuste teenindamine				847 440
			sh põhisumma	740 510
			intress	106 930
Kohustuste jääk kokku			5 674 212	8 933 703

5. juunil 2020 sõlmis AS LHV lepingu Danske Bank AS Leedu filiaalile kuulunud Eesti äriklientide ja avaliku sektori klientidega tegeleva krediidiüksuse omandamiseks. Ettevõtte üleandmisega anti üle ka Rapla Vallavalitsuse ja Danske

Banki vahel sõlmitud krediidilepingud (4 lepingut). Alates 03. oktoobrist 2020 haldab lepinguid AS LHV Pank, kõik lepingud kehtivad senistes tingimustes edasi.

16. juulil 2020 sõlmiti Rapla Vallavalitsuse ja AS SEB Pank vahel laenuleping summas 173 165 eurot. Vallavolikogu andis 25. juuni 2020. aasta otsusega nr 35 loa refinantseerida Osahüingu SOVAL Teenus kolm investeerimislaenu lepingut laenu tähtpäevaga 31.10.2026.

Tabel 26 Muud võlakohustused, mida arvestatakse netovõlakoormuses

	2020	2021
Volkswagen Tiguan 315BRF (Juuru piirkond)	638	0
Peugeot Traveller Business Premium 897MRL (Kaiu Põhikool)	7 902	3 415
Buss Mercedes-Benz Sprinter 699RCP (Hagudi Põhikool)	52 416	41 184
Citroen Berlingo 882BTG (Rapla Vallavalitsus)	3 053	763
Invabuss Ford Transit 299BSY (Rapla Hooldekeskus)	8 814	678
Peugeot Rifter 594LDN (Rapla Hooldekeskus)	16 187	11 871
Peugeot Rifter 778RZM (Sotsiaalvaldkond)	16 206	11 787
Peugeot Rifter 588LDN (Rapla Hooldekeskus)	16 187	11 871
Juuru Põhikool (arvutid)	7 425	0
Rapla Kesklinna Kool (arvutid)	2 822	0
Rapla Keskraamatukogu (arvutid)	1 551	362
Rapla Keskraamatukogu (telefonid)	931	605
Kabala Lasteaed-Põhikool (arvutid)	3 362	1 400
Kabala Lasteaed-Põhikool (gaasiseadmed)	10 529	8 671
Mittekatkestatavate lepingute jääk 31.12.	148 023	92 607
Laenude jääk seisuga 31.12.	5 674 212	8 933 703
Laenude ja mittekatestatavate lepingute jääk kokku 31.12.	5 822 235	9 026 310

Tabel 27 Kapitaliisingu tagasimaksud 2020–2021 võlgnevusi arvestades

Kapitaliisingu maksed	2020	2021
Volkswagen Tiguan 315BRF (Juuru piirkond)	2524	638
Peugeot Traveller Business Premium 897MRL (Kaiu Põhikool)	4411	4487
Buss Mercedes-Benz Sprinter 699RCP (Hagudi Põhikool)	7266	11232
Citroen Berlingo 882BTG (Rapla Vallavalitsus)	2290	2290
Invabuss Ford Transit 299BSY (Rapla Hooldekeskus)	8136	8136
Peugeot Rifter 594LDN (Rapla Hooldekeskus)	4316	4316
Peugeot Rifter 778RZM (Sotsiaalvaldkond)	4419	4419
Peugeot Rifter 588LDN (Rapla Hooldekeskus)	4316	4316
Juuru Eduard Vilde Kool (arvutid)	11007	7425
Rapla Kesklinna Kool (arvutid)	5726	2822
Rapla Keskraamatukogu (arvutid)	1653	1189
Rapla Keskraamatukogu (telefonid)	103	326
Kabala Lasteaed-Põhikool (arvutid)	1805	1962
Kabala Lasteaed-Põhikool (gaasiseadmed)	1858	1858
Kokku tagasimaksud	59 830	55 416

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60%ni vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi võetakse netovõlakoormuse ülemmäära arvutamisel arvesse kohustuste suhet põhitegevuse tuludesse, sest investeerimistegevuse tulud on reeglina ühekordse iseloomuga ning võivad erinevatel aastatel eelarve mahtu olulisel määral mõjutada. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muudatused näevad ette 2020. ja 2021. aasta netovõlakoormuse piirmäära 60%lt suurendamise 80%le. See muudatus aitab tulude vähenemise korral täiendava laenuga ellu viia kavandatud investeeringuid. Alates 2022. aastast on piirmäär taas 60%. Arvestuslikult on Rapla valla netovõlakoormus 31.12.2021. aasta seisuga 42,9%.

7. Likviidsete varade muutus ja ületulevad kohustused

Likviidsete vahendite muutus on põhitegevustulemi - investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulem, mida on võimalik kasutada, kui selleks on olemas vaba raha jääk. 2021. aasta eelarve projektis on kasutatud eelmisest perioodist vabu vahendeid 2 047 408 euro ulatuses, millest ühe osa katab planeeritud suurem tulumaksu laekumine. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 27 kohaselt võib kavandada eelmise aasta eelarves ettenähtud, kuid tegemata jäänud kulud järgmisesse eelarve perioodi valla- või linnavalitsuse ettepanekul. 2020. aastast on eelarveprojektis üle tulnud vahendeid tulude osas 361 009 eurot ja kulude osas 230 521 eurot. Planeeritud on vahendite sihtotstarbeline üle toomine I lisaelarvega märtsis 2021. aastal.

8. Võrdlus eelarvestrateegiaga

Tabel 28 Võrdlus 2021. aasta eelarve strateegiaga, 2021. aasta eelarve ja eelmise perioodiga

	2021 strateegia	2021 eelarve	Muutus
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	20 435 139	21 052 735	617 596
Maksutulud	11 837 510	12 245 415	407 905
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 804 692	1 754 486	-50 206
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 685 937	6 945 834	259 897
Muud tegevustulud	107 000	107 000	0
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	19 760 197	20 313 447	553 250
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 480 241	1 624 906	144 665
Muud tegevuskulud	18 279 956	18 688 541	408 585
Personalikulud	12 168 060	12 179 615	11 555
Majandamiskulud	6 009 557	6 302 576	293 019
Muud kulud	102 339	206 350	104 011
PÕHITEGEVUSE TULEM	674 942	739 288	64 346
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-5 466 883	-6 046 186	-579 303
Põhivara müük (+)	15 000	15 000	0
Põhivara soetus (-)	-7 633 174	-9 082 228	-1 449 054
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 262 413	3 127 872	865 459
Finantstulud (+)	100	100	0
Finantskulud (-)	-111 222	-106 930	4 292
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-4 791 941	-5 306 898	-514 957
FINANTSEERIMISTEGEVUS	4 269 799	3 259 490	-1 010 309
Kohustuste võtmine (+)	5 000 000	4 000 000	-1 000 000
Kohustuste tasumine (-)	-730 201	-740 510	-10 309
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, -vähenemine)	-522 142	-2 047 408	-1 525 266

9. Eelarve vastutajate lõikes

Tabel 29 Eelarve vastutajate lõikes 2021

VALDKOND/ASUTUS	ANTAVAD TOETUSED TEGEVUSKULUDEKS	PERSONALI- KULUD	MAJANDAMIS- KULUD	KOKKU
Rapla Keskraamatukogu	36 898	442 218	242 368	721 484
Rapla Kultuurikeskus	0	119 291	163 569	282 860
Kaiu Rahvamaja	0	18 304	21 166	39 470
Kuimetsa Rahvamaja	0	28 553	26 700	55 253
Juuru Rahvamaja	0	31 911	24 650	56 561
Raikküla Valla Vabaajakeskus	0	35 323	21 636	56 959
Rapla Muusikakool	450	423 394	55 525	479 369
Rapla Huvikool	0	28 265	19 800	48 065

VALDKOND/ASUTUS	ANTAVAD TOETUSED TEGEVUSKULUDEKS	PERSONALI- KULUD	MAJANDAMIS- KULUD	KOKKU
Kaiu Muusikakool	18	35 331	5 724	41 073
Rapla Valla Avatud Noortekeskus	375	126 648	49 486	176 509
Rapla Lasteaed Kelluke	0	485 682	96 586	582 268
Rapla Lasteaed Päkapiikk	0	512 103	109 763	621 866
Rapla Lasteaed Naksitrallid	0	431 272	114 383	545 655
Kaiu Lasteaed Triinutare	0	236 712	54 980	291 692
Lasteaed Sinilill	0	278 860	77 184	356 044
Rapla Vesiroosi Kool	0	1 675 498	455 444	2 130 942
Rapla Kesklinna Kool	0	1 455 099	391 918	1 847 017
Hagudi Põhikool	0	605 473	145 585	751 058
Alu Kool	0	625 522	108 378	733 900
Kaiu Põhikool	0	483 439	101 820	585 259
Juuru Eduard Vilde Kool	0	553 078	132 413	685 491
Kabala Lasteaed-Põhikool	0	629 421	174 610	804 031
Rapla Täiskasvanute Gümnaasium	0	260 446	37 978	298 424
Arendustegevus	0	0	102 800	102 800
Vallavolikogu	75 000	98 744	21 000	194 744
Vallavalitsus	56 100	1 415 234	442 974	1 914 308
Valimised	0	18 023	5 200	23 223
Suhtekorraldus	0	7 704	119 230	126 934
Kultuurivaldkond	113 000	0	3 000	116 000
Sportivaldkond	376 000	0	20 000	396 000
Sotsiaalvaldkond	629 239	69 563	667 676	1 366 478
Haridusvaldkond	33 000	102 679	704 870	840 549
Huvitegevus	246 785	0	0	246 785
Teed, tänavavalgustus	9 000	0	816 000	825 000
Elukeskkond	45 241	0	424 500	469 741
Varahaldus	3 800	206 453	136 300	346 553
Rapla Hooldekeskus	0	487 064	276 450	763 514
Juuru ja Kaiu Hooldekodu	0	252 307	137 260	389 567

Investeeringud kuuluvad majandusvaldkonna vastutusalasse.

10. Eelarve tegevusvaldkondade lõikes

Tabel 28 Eelarve tegevusvaldkondade lõikes 2019–2021 eelarvetes, võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus summaliselt eelarve 2021/2020	Muutus 2021/2020	Proportsioon 2021
Põhitegevuse kulud kokku	18 208 214	19 535 932	20 313 447	777 515	4,0%	100%
Üldised valitsussektori teenused	1 854 883	1 891 561	2 004 369	152 808	8,1%	10%
Reservfond	0	203 728	206 350	2 622	1,3%	1%
Majandusvaldkond	1 152 353	1 507 741	1 547 331	39 590	2,6%	8%
Kultuuri-, vaba aja ja sportivaldkond	2 107 573	2 123 648	2 077 453	-46 195	-2,2%	10%
Haridusvaldkond	11 124 863	11 491 612	11 918 385	426 773	3,7%	59%
Sotsiaalvaldkond	1 968 542	2 317 642	2 519 559	201 917	8,7%	12%

Üldised valitsussektori teenused

Rapla valla 2021. aasta eelarves kajastatakse vallavolikogu ja -valitsuse, reservfondi ning muude valitsussektori teenuste kulud. Arvestatud on ka kohalike omavalitsuste valimistega seotud kuludega. Vallavalitsuse eelarvest tagatakse arhiivi korrastamine, personaliarvestuse programmi täiustamine, veebipõhise meeskonnatöökeskuse parimate lahenduste soetamine, ametiasutuse siseste koolituste korraldamine ning ametnike täiendkoolituste planeerimine, sisekontrolli süsteemi kasutuselevõtmine, personali motivatsioonipaketi täiustamine, töötervishoiuteenuste jätkamine. Võimalusel soetatakse eelarve planeerimise, täitmise ja jälgimise programm.

Arenguväljaminekutest on planeeritud: vee- ja kanalisatsiooni arengukava ning haridusstrateegia koostamisega kaasnevad kulud. Jätkub üldplaneeringu koostamine.

Reservfondi eelarvet kajastatakse eelarves muude tegevuskuludena. Reservfondist kulu tekkimisel suunatakse esitatud taotluse alusel valitsuse korraldusega vahendid reservfondist vastava valdkonna või asutuse eelarvesse. 2021. aastal on Rapla reservfondi planeeritud 206 350 eurot.

Suhtekorralduse eelarvest jätkatakse 2021. aastal valla infolehe välja andmist, tunnustatakse tublimaid. Jätkame eakate õnnitlemise ning valda sündinud beebide tervitamisega. 2021. aasta on Rapla valla 130. sünnipäeva aasta ja seda ka aasta jooksul tähistame. Suuremad planeeritud üritused on Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, tunnustamisüritus koos valla sünnipäevapeoga, Rapla Melu koos Raplamaa Rammumehe etapiga ja maal elamise päeva korraldamine. Jõulumaa ja koduste laste jõulupidu, samuti vana-aasta õhtu tähistamine. Jätkame valla mainekujunduskava väljatöötamisega.

Tabel 29 Üldised valitsussektori teenused tegevusalade lõikes 2019–2021 eelarvetes, võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	2021 proportsioon
Üldvalitsemine	1 854 883	2 095 289	2 250 719	7%	100%
Vallavolikogu	100 668	119 744	204 744	71%	9%
Vallavalitsus	1 639 041	1 715 740	1 820 302	3%	78%
Muud üldised valitsussektori teenused	115 174	56 077	79 323	41%	4%
Reservfond	0	203 728	206 350	1%	9%
Personalikulu	1 481 413	1 478 323	1 542 215	4%	69%
Majanduskulud ja eraldised	373 470	616 966	708 504	15%	31%

10.1. Majandus, keskkonnakaitse, elamu- ja kommunaalmajandus

Rapla valla majandusvaldkonna 2021. aasta põhitegevuskulud on 1,5 miljonit eurot, mis on 8% põhitegevuse kuludest.

Tabel 30 Avalik kord ja majandusvaldkond tegevusalade lõikes 2019–2021

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	2021 proportsioon
Majandusvaldkond kokku	1 152 353	1 507 741	1 547 331	3%	100%
Avalik kord	5 600	29 378	17 000	-42%	1%
Maanteetransport ja transpordikorraldus	248 183	456 000	475 000	4%	31%
Keskkonnakaitse	466 066	489 447	553 094	13%	36%
Elamu- ja kommunaalmajandus	432 504	532 916	502 237	-6%	32%
Personalikulu	164 641	166 607	179 190	8%	12%
Majanduskulud ja eraldised	987 712	1 341 134	1 368 141	2%	88%

Maanteetranspordi ja transpordikorralduse eelarvesse on planeeritud 631 000 eurot: lumetõrjetele 210 000 eurot; teede ja tänavate korrashoiule 361 000 eurot, millest 120 000 eurot on planeeritud kruusakatete remondiks (ca 13 km), 85 000 eurot pindamistödeks (ca 10 km) ja 156 000 eurot muudeks hooldustöödeks. Eeldatavad tööd objektide lõikes on toodud tabelites 35-37. Avariitöödeks 25 000 eurot ja muudeks korrashoiutöödeks (teeäärte niitmised, puudelõikus jms) 35 000 eurot. Teede ja tänavatega seotud investeeringud kajastuvad teehoiukavas. 2021. aasta teehoiukava maht on 1 678 385 eurot, millest 333 385 eurot moodustavad 2020. aastast ületulevad vahendid.

Tabel 31 Planeeritavad hooldustööd 2021

Profileerimine	35 000
Kruusateede tolmutõrje	24 500
Katete remont ja hooldus	35 000
Liikluskorraldusvahendid	18 000
Sildade hooldus	18 500
Muud kulud (ühistranspordi taristu korrashoid, jms)	25 000
Kokku planeeritavad tööd	156 000

Tänavavalgustusele on planeeritud 180 000 eurot: elektrienergia kulu 60 000 eurot, korrashoiuteenusteks 40 000 eurot, taristu parenduskuludeks ja lisataristu rajamiseks 80 000 eurot. Taristu üldine rekonstrueerimine toimub tänavavalgustuse projektist (investeeringu all II etapp). Esimese etapi töömahus oli osaliselt Rapla linn, Alu, Kaiu ja

Kuusiku alevik ning Kodila, Kuimetsa ja Valtu küla. II etapi tööde mahus on planeeritud renoveerida 1043 valguspunkti (arv võib projektlahenduses kasvada läbi vajaliku tihendamise). Projekt valmib aprilliks 2021 ja ehitustööd on planeeritud 2021 II poolaasta–2022 I poolaasta. II etapi tööde mahus on järgmised piirkonnad: Rapla linn (Tallinna mnt; Tulbi tn; Vahtra tn; Tammemäe tn; Mahlamäe tn; Ööbiku tn; Välja tn; Võsa tn; Salu tn; Metsa tn; Väljataguse tn; Telliskivi tn; Rstiku tn; Hariduse tn; Kauba tn; Viljandi mnt; Juuru tee; Saare tn; Keskkooli tn; Kaare tn; Vastla tn; Hellenurme tn; Sauna tn; Jürna tn); Alu alevik (Kure tn; Keskuse tee; Tiigi tn); Uusküla (Ülase tn; Piibelehe tn); Valtu küla (Õunaiaa tee; Viljandi mnt äärne kergtee); Hagudi alevik (Viljandi mnt äärne kergtee; Purila tee; Raudtee tn; Metsa tn; Põllu tn); Iira küla; Kabala küla; Koigi küla; Purila küla; Purku küla; Raikküla ja Raka küla. Uue taristu rajamine ja olemasoleva suures mahus tihendamine ei kuulu projekti mahtu ja need tööd teostatakse vajadusel mitteabikõlbliku omaosalusena lisataristu rajamiseks planeeritud vahendite arvelt. Arvestuslik elektrienergia tarbimise vähenemine tänavavalgustusele pärast I ja II etapi tööde teostamist on 498,63 MWh/a.

Elukeskkonna valdkonda on planeeritud **424 500 eurot**, sh keskkonnakaitse, elamu- ja kommunaalmajandus ning avalik kord.

Keskkonnakaitse valdkond 308 000 eurot:

Haljasalade korrashoiud - 205 000 eurot. Piirkondade hoolduslepingud (140 000 eurot), lillepeenarde hooldus (20 000 eurot), täiendavad niitmised aladele, millel puuduvad püsilepingud. Keskväljaku korrashoid ja hooldus. Puude raied ja hooldusloikused, mis ei ole seotud maanteetranspordi tegevusvaldkonnaga. Lilletaimed - kevad, suvi, sügis. Muud kulud: taimede ja puude asendused, väetised, mullad, amplite asendus jne.

Puhkeparkide hooldused (rajatud mänguväljakud) - 8 000 eurot. Viimastel aastatel on ehitatud ja rekonstrueeritud mitmeid mänguväljakuid (Juuru, Alu, Rapla linna lastepark, Kuimetsa, Kabala jne). Atraktsioonid vajavad iga-aastaselt hooldust, et tagada nende ohutus ja võimalikult pikk kasutusiga.

Veekogude hooldus - 27 000 eurot: veeanalüüside võtmine; Vigala jõe, Alu tiikide, Karitsa järve ja Järlepa tiigi niitmine ja hooldus, ujumiskohtade korrashoid.

Jäätmeäritlus - 35 000 eurot: jäätmete utiliseerimisega seotud kulud. Ohtlike jäätmete veoringide korraldamine ja koostöös MTÜ-ga Raplamaa Jäätmeäritluskeskus jäätmetega seotud projektitaotluste esitamine ja rahastuse korral ka elluviimine.

Hulkuvate loomadega seotud kulud - 10 000 eurot: omavalitsuse ülesannetega seotud kulud, milleks on hulkuvate loomade püüdmise ja varjupaika toimetamise ning seal hoidmise kulude katmine. Järjest süvenev probleem mitte ainult linnas ja suuremates asulates vaid järjest enam esineb juhtumeid ka hajaasustusega piirkondades.

Sadevesi - 3 000 eurot: osaliselt teostab hooldust Rapla Vesi AS. Olemasolevate sademevee rajatiste seisukorra ja täpsete asukohtade osas puudub ülevaade. 2021. aastal koostatava Rapla valla ÜVK arendamise kava raames on planeeritud käsitleda ka sademevee rajatiste teemat. Sademevee rajatistega seotud töödele on järgnevatel aastatel vajalik suuremas mahus tegevusi planeerida.

Väikevahendid - 20 000 eurot: jõulukaunistuste mahavõtmine, remont ja paigaldus, maht iga-aastaselt suureneb. Pinkide, prügikastide, teadetetahvlite ja muude väikevahendite kulu. Vajadus on uutele pinkidele ja prügikastidele iga-aastane.

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkond 161 741 eurot:

Hooned ja korterid - 24 500 eurot, munitsipaalorteritega seotud kulud; muude valla hoonete ja rajatistega seotud kulud, sh lennuväli, lammutustega kaasnevad projektid ja muud jooksvad majanduskulud.

Rapla Kalmistu halduskulud 45 241 eurot;

Territoriaalne planeerimine ja arendusprojektid – 75 000 eurot: üldplaneeringuga seotud kulud aastal 2021 - 45 500 eurot, sh 2020. aasta viimane makse. Maade mõõdistamised, kuulutuste avaldamine, väikesemahulised projektid, registreerimine (EVALD; HAUDI; ArcGIS) igakuised kulud, pärandkultuuriobjektide tegevuskavad ja muu jooksev valla objektidega seotud arenduskulu.

Avalik kord: 17 000 eurot, avaliku korra tagamisega seotud kulud, 2020. aastal paigaldatud kaameravalve igakuine püsikulu, parenduskulud ja lisakaamerate paigaldus (Karmani plats).

Tabel 32 Majandusvaldkonna kulud vastutaja põhiselt 2019–2021, muutus võrreldes eelmise perioodiga

	2019 täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	Summaline muutus 2021/2020
Majandus kokku, sh	590 680	803 000	825 000	3%	22 000
Tänavate korrashoid kokku, sh	412 654	599 000	631 000	5%	32 000
<i>Lumetõrje</i>	202 786	200 000	210 000	5%	10 000
<i>Teede korrashoid, hooldus (ei ole teehoiukavas)</i>	193 933	336 000	361 000	7%	25 000
<i>Avariitööd</i>	1 634	30 000	25 000	-17%	-5 000
<i>Korrashoiukulud (puude lõikus, teeääred)</i>	14 301	33 000	35 000	6%	2 000
<i>Ametiauto kulu</i>	4 848	6 000	5 000	-17%	-1 000
Tänavavalgustus	164 540	189 000	180 000	-5%	-9 000

	2019 täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	Summaline muutus 2021/2020
Muud tegevused (Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus)	8 638	9 000	9 000	0%	0
Elukeskkond	289 980	468 578	469 741	0%	-19 215
Keskkonnakaitse, sh	250 125	330 900	308 000	-7%	-30 900
Haljasalade korrashoid	166 952	180 000	205 000	14%	25 000
Puhkeparkide hooldus (mänguväljakud)	0	0	8 000	#DIV/0!	
Veekogude hooldus	20 553	27 000	27 000	0%	0
Jäätmekäitlus	20 352	51 900	35 000	-33%	-16 900
Järelevalvemenetlusega seotud kulud	3 749	0	0	0	0
Hulkuvate loomadega seotud tegevuste kulud	7 680	8 000	10 000	25%	2 000
Rapla Vesi sadeveed, korrashoid	1 927	2 000	3 000	50%	1 000
Väikevahendid (prügikastid, pingid, muu inventar)	28 912	62 000	20 000	-68%	-42 000
Elamu - ja kommunaalmajandus, sh	39 855	137 678	161 741	17%	24 063
Hooned ja korterid	9 363	33 300	24 500	-26%	36 441
Muud munitspaalkorterid	6 240	6 000	4 000	-33%	-2 000
Muud valla hooned	3 123	17 000	7 000	-59%	-10 000
Muud valla objektid ja rajatised	0	10 300	13 500	31%	3 200
Rapla Kalmistu	0	0	45 241		45 241
Territoriaalne planeerimine (projektid, maade mõõtmised, kuulutused, uuringud)	24 892	75 000	75 000	0%	0
<i>Avalik kord</i>	<i>5 600</i>	<i>29 378</i>	<i>17 000</i>	<i>-42%</i>	<i>-12 378</i>
Kokku majanduse tegevuskulud	880 660	1 271 578	1 294 741	2%	39 226

10.2. Kultuurivaldkond

Tabel 33 Kultuurivaldkond tegevusalade lõikes 2019–2021, muutused võrreldes eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	2021 proportsioon
Kultuur, sport, vaba aeg	2 107 573	2 123 648	2 077 453	-2%	100%
Sportitegevus	417 787	427 915	395 000	-8%	19%
Puhkepargid ja -baasid	46 565	135 364	76 800	-43%	4%
Noorsootöö ja noortekeskused	166 211	173 354	176 509	2%	8%
Vaba aja üritused	84 366	104 330	136 606	31%	7%
Raamatukogud	704 182	729 547	740 435	1%	36%
Rahva- ja kultuurimajad	629 505	475 756	491 103	3%	24%
Kirjastamisteenused	40 606	60 000	45 000	-25%	2%
Muu kultuuriline tegevus	18 351	17 382	16 000	-8%	1%
Personalikulu	783 404	765 297	808 604	6%	39%
Majanduskulud ja eraldised	1 324 169	1 358 351	1 268 849	-7%	61%

60 000 eurot on planeeritud Rapla valla kaasava eelarve protsessi kavandamiseks, korraldamiseks ja läbiviimiseks. Protsessi juhib vallavalitsus, tegevusalana 2021. aasta eelarves puhkepargid ja -baasid.

Kultuuriasutustele lisanduvad eelarveaastal kulude poolele asutuste omatulu (piletitulu ja toetused, raamatukogudes viivised ja vahendustasud 100% ulatuses ja üüritulu 75% ulatuses).

Õpilasmaleva korraldamise kulud on Rapla Valla Avatud Noortekeskuse kulude koosseisus. Planeeritud on tööd pakkuda 110-le noorele.

Kultuuritoetused jagunevad tegevustoetusteks ja projektitoetusteks. *Tegevustoetuse* eesmärgiks on hoida valla harrastuskultuuris kunstilist taset, järjepidevust ja mitmekesisust ning vallaüleste mittetulunduslike organisatsioonide tööd. *Projektipõhine* toetus on ühekordse ettevõtmise toetamiseks eraldatav toetus. 2019. aastast on vallas toetuste jaotussüsteem ühtsetel alustel. Toetused jaotatakse läbi taotlusvoorude. Aastas on neli taotlusvooru. Laste- ja noorte kultuuris toetakse iseseisvaid studio-tüüpi vorme, millel on mitmeaastane õppetsükkel. Täisealiste kultuuris on prioriteediks rahvakultuurikollektiivide toetamine. Tähtis on säilitada valla eri piirkondade kultuuriline mitmekesisus rahvamajade, kultuurikeskuste ja -kollektiivide näol.

Toetuste taotlemist ja kasutamist reguleerib Rapla Vallavolikogu 31.05.2018. aastal vastu võetud määrus nr 27 „Rapla valla eelarvest kohaliku omaalgatuse toetamiseks ning elukeskkonna arendamiseks toetuse taotlemise ja kasutamise kord“. Rapla Vallavalitsuse 12. novembri 2018. aasta määrusega nr 12 on kinnitatud kultuuriharrastustele ja noorsootööle toetuse eraldamise kriteeriumid. Rapla Vallavalitsuse 7. jaanuari 2019. aasta määrusega nr 2 on kinnitatud spordiharrastustele toetuse eraldamise kriteeriumid.

2021. aasta spordiõppe eelarve koosneb: 90 000 eurot valla eelarvelisi vahendeid ning 80 000 eurot riikliku huvihariduse/huvitegevuse toetusest (ettepanekuna), mis lisandub eelarve teiseks lugemiseks. Spordiõppe toetust eraldatakse kindlate kriteeriumite alusel ja see jaguneb: baasosa, tiitlivõistlustel osalemine ja partnerlusosa.

Spordiõppe baasosa moodustab 60% jagamisele kuuluvast spordiõppetoe eelarvest. Baasosa jagatakse kõigi spordiklubide esitatud taotlustes olevate õpilaste vahel võrdselt. Erinevate taotlejate taotlustes korduvate õpilaste toetus jagatakse nii mitme klubi arvuga, kus ta treenib. Tiitlivõistlustel osalemine moodustab 20% jagamisele kuuluvast spordiõppetoe eelarvest. Arvestatakse spordiklubis treenivate laste ja noorte osalemist tiitlivõistlustel, mille korraldab vastava spordiala alaliit. Arvestuse aluseks on taotlemisele eelneva aasta osalemine. Välja tuuakse vanuseklass, poisid ja tüdrukud eraldi. Arvestuse aluseks on osalenud võistkondade arv, individuaalaladel võistleja. Üks osalemine annab ühe punkti. Punkti väärtus saadakse alalõigu mahu jagamisel kõikide punktide summaga. Partnerlusosa moodustab 20% jagamisele kuuluvast spordiõppetoe eelarvest ning jaguneb järgmiselt: 50% summast jagatakse taotlejate vahel, kelle treenivate laste arv on üle 100; 30% summast jagatakse taotlejate vahel, kelle treenivate laste arv on 51 kuni 100 ja 20% summast jagatakse taotlejate vahel, kelle treenivate laste arv on kuni 50.

Sporditöös on 2021. aastal oluline sõlmitud sihtfinantseerimislepingute jätkamine, valla spordiobjektide korrashoidmine, esindusvõistkonna ja spordiklubides spordiõppe toetamine. Projektidele eraldatakse toetust neli korda aastas.

2021. aasta eelarves on arvestatud kahe uue halduslepinguga summas 26 000 eurot: 11 000 eurot kunstmurukattega jalgpallistaadioni ja rajatava pneumohalli halduskulud ja 15 000 eurot Kaiu terviseraja rajakatte uuendamine kruusaga.

Noorsootöö valdkonna all on kajastatud noorte volikogu tööks planeeritud vahendid.

Tabel 36 Kavandatud kultuuri-, spordi- ja noorsootöö tegevused vallavalitsuse vastutusallas 2019–2021

	2019	2020 eelarve	2021 eelarve
Kultuurivaldkond	113 603	99 930	115 000
Projektitoetused	31 118	30 930	36 000
Püsitoeetused	22 560	23 000	20 500
Külade ühendus, sh kultuur kantides	23 325	26 000	31 000
Laulupeoliste transport	9 038	0	2 500
Traditsioonilised ja vallatülesed sündmused	13 380	18 000	19 000
Reserv	0	0	4 000
Huvitegevuse toetus (RHT)	12 093	0	0
Suhtekorraldus	2 089	2 000	2 000
Spordivaldkond	404 698	434 215	396 000
Spordiõppe	69 490	90 000	90 000
Huvitegevuse toetus spordiõppele	80 000	80 000	0
Esindusvõistkond	25 000	25 000	25 000
Projektitoetused	16 880	13 500	18 000
Spordiliidu toetus	8 188	8 200	8 200
Valla esindusvõistlused	0	2 000	3 000
Rapla Spordihoone haldus	29 715	29 715	29 715
SA Rapla Spordirajatised	138 000	138 000	138 000
Kuimetsa Spordihoone haldus	12 500	12 500	21 500
Pirgu terviseraja haldus	5 300	5 300	5 300
MTÜ Raplamaa Jalgpallikooli tegevustoetus	0	6 000	10 000
Pneumohall (halduskulud)	0	0	11 000
Kaiu terviseraja rajakatte uuendamine	0	0	15 000

	2019	2020 eelarve	2021 eelarve
Spordiplatside hooldus	13 932	19 000	16 285
Valla halduses olevate hoonete haldus (Kaiu jõusaal)	5 054	4 000	4 000
Suhtekorraldus	639	1 000	1 000
Noorsootöö	58 820	107 079	247 785
Noorte volikogu	3 417	1 948	1 000
Huvitegevuse toetus (RHT)	55 403	105 131	246 785

Huvihariduse ja -tegevuse toetamise taotluste hindamist ja väljamaksmise korraldamist reguleerib Rapla Vallavalitsuse 06. jaanuari 2020. aasta määrus nr 1. Selle määruse järgi jaotati riiklik toetus viie meetme vahel ära:

- 1) meede I: Rapla vallas spordiõppena kvalifitseeruva huvitegevuse kättesaadavuse parandamine - 30%;
- 2) meede II: Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) kantud Rapla valla huvikoolides kvaliteetsema huvitegevuse kättesaadavuse parendamine - 30%;
- 3) meede III: Rapla valla üldhariduskoolides ja allasutustes huvitegevuse kättesaadavuse parandamine - 20%;
- 4) meede IV: Rapla valla mittetulundusühingute korraldatava täiendava huvitegevuse mitmekesisuse tagamine - 15%;
- 5) meede V: väljaspool Rapla valda tegutsevates huvikoolides osalevate rahvastikuregistrijärgselt Rapla vallas elavate laste huvitegevuse kättesaadavuse tagamine - 5%.

Spordiõppe ja huvitegevuse toetuste jaotused täpsustatakse ning kinnitab vallavalitsuse hiljemalt 2021. aasta veebruaris ning kajastuvad I lisaeelarves (märtsis 2021).

10.3. Haridusvaldkond

Tabel 37 Haridusvaldkond tegevusalade lõikes 2019–2021 eelarvetes, võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	2021 proportsioon
Haridus	11 124 863	11 491 612	11 918 385	4%	100%
Alusharidus	3 487 216	3 627 011	3 825 128	5%	32%
Põhi- ja üldkeskharidus	6 353 330	6 519 698	6 508 846	0%	55%
Noorte huviharidus ja -tegevus	770 256	800 907	888 941	11%	7%
Koolitransport	100 030	124 530	240 100	93%	2%
Koolitoit	395 726	397 084	422 370	6%	4%
Muu hariduse abiteenus	18 305	22 382	33 000	47%	0%
Personalikulu	8 405 006	8 778 677	8 840 672	1%	74%
Majanduskulud ja eraldised	2 719 857	2 712 935	3 077 713	13%	26%

Haridusvaldkonna kulude mahust ca 74% moodustavad personalikulud ja ca 55% on kulud põhi- ja üldharidusele.

Kooliõpetaja palga alammäära arvestuslik alus 2021. aastal on 2020. aasta tasemel: 1315 eurot. Ametikoha arvestuslik suurus asutustes saadakse, lähtudes tundide arvestamise kokkuleppes haridusasutustes.

Kokkulepe mõistliku tundide arvu ja koolide koosseisude rakendamiseks 01. jaanuarist 2019 sõlmiti Rapla Vallavalitsuse ja Rapla valla üldhariduskoolide direktorite (ühine arutelu ja enamuse otsus) vahel valla üldhariduskoolide (1.–3. kooliaste) osas (2020/2021. aastaks uut kokkulepet ei sõlmitud) järgmiselt:

1. Kahe klassi liitmisel 1. ja 2. kooliastmes on maksimaalne õpilaste arv 14. Oskusainetes võib liita rohkem klasse kui kaks (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 26 kohaselt võib liitklassi täitumuse ülemiseks õpilaste arvuks olla 16 ja liita võib kuni 3 klassi);
2. põhiainetes liidetakse 1.-4. klassid ja/või 3.-6. klassid;
3. põhikooli 3. kooliastmes klasse ja tunde ei liideta (v.a mittestatsionaarses õppevormis ja oskusained: kunstiopeetus, muusikaõpeetus, töö- ja tehnoloogiaõpeetus, kehaline kasvatus);
4. liita võib nii klasse kui erinevate ainete tunde samas ulatuses;
5. klasside liitmisel jääb määravaks suurema tundide arvuga klassi tundide arv ning lisaks 4 tundi põhiainetunde lahuse andmiseks;
6. tundide arv klasside lõikes maksimaalselt statsionaarse õppega koolis:
 - 1. klass - 20 ainetundi;
 - 2. klass - 23 ainetundi;
 - 3. klass - 25 ainetundi;
 - 4. klass - 25 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 3 kehalise kasvatus tundi (P/T eraldi);

- 5. klass - 28 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 2 kehalise kasvatuse tundi (P/T eraldi) + 4 A-võõrkeele rühmatundi;
 - 6. klass- 30 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 2 kehalise kasvatuse tundi (P/T eraldi) + 4 A-võõrkeele rühmatundi + 4 B-võõrkeele rühmatundi;
 - 7. klass- 30 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 2 kehalise kasvatuse tundi (P/T eraldi) + 3 A-võõrkeele rühmatundi + 3 B-võõrkeele rühmatundi;
 - 8. klass- 32 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 2 kehalise kasvatuse tundi (P/T eraldi) + 3 A-võõrkeele rühmatundi + 3 B-võõrkeele rühmatundi;
 - 9. klass- 32 ainetundi + 2 töö- ja tehn. õpetuse tundi (P/T eraldi) + 2 kehalise kasvatuse tundi (P/T eraldi) + 3 A-võõrkeele rühmatundi + 3 B-võõrkeele rühmatundi.
 - ✓ Klassi gruppideks jaotamisel peab grupis olema keskmiselt 12 õpilast. Keeleõppegruppides võib olla erandeid juhul, kui seda keelt õpib väiksem arv kui 12 õpilast.
7. Mittetatsionaarse õppe tundide ja kursuste arv määratakse kooli õppekavaga, mis on kooskõlas õigusaktidega;
 8. õpetaja ametikohtade arvu saamiseks 200 ja rohkema õpilasega koolis rakendatakse arvutuste aluseks koormusnormi 21 tundi nädalas. Väiksema kui 200 õpilasega koolis rakendatakse arvutuste aluseks koormusnormi 22 tundi nädalas. Eriklassi õpetaja koormusnorm on 20 tundi nädalas. Mittetatsionaarse õppega koolis rakendatakse arvutuste aluseks koormusnormi 24 tundi nädalas põhikooli osas ja 21 tundi nädalas gümnaasiumi osas. See on aluseks palgafondi arvestamisel, kool võib koormuseid diferentseerida ja protsent juhifondi sõltub tasandusfondi suurusest;
 9. õppealajuhataja koormus 200 ja rohkema õpilasega koolis on 1,0 ametikohta. Väiksema kui 200 õpilasega koolis, mis on liitasutus (töötab kahe õppekavaga), on juhile lisaks 1,0 ametikoht, kas õppealajuhataja või muu juhti abistav töötaja. Direktoril on õigus nimetatud 1,0 ametikohta jagada ja rakendada osakoormusega ametikohtadena;
 10. juhid ja nende asetäitjad (õppealajuhatajad, huvijuhid, majandusjuhatajad jms) ning tugispetsialistid võivad anda 1,0 ametikohale lisaks kuni 5 aine- ja/või ringitundi või täita klassijuhataja ülesandeid;
 11. juhid ei sõlmi töölepinguid sugulaste ja hõimlastega (vt perekonnaseadus § 80–81), sest ametiisikul on keelatud toimingu või otsuse tegemine endaga seotud isiku suhtes (toimingupiirang). Toimingupiirang ei kehti juhul, kui juhi asendamine ei ole võimalik asendajale esitatavatele nõuetele vastava isiku puudumise tõttu. Juht on kohustatud toimingupiirangu kohaldamata jätmise asjaolust viivitamata teavitama vallavanemat ning avaldama viivitamata ja alaliselt vastavasisulise teate oma asutuse veebilehel.

Tabel 38 Tundide ja ametikohtade arvud 2021 eelarves

Asutus	tavaklassides			eriõppes			Kokku koormusnorm
	tunnid kokku	koormus-norm	ametikohad	tunnid kokku	koormus-norm	ametikohad	
Alu Kool	93	22	4,227	73	20	3,650	8,387
Hagudi Põhikool	257	22	11,682	7	20	0,350	12,722
Juru Eduard Vilde Kool	257	22	11,682	20	20	1,000	13,332
Kabala Lasteaed-Põhikool	225	22	10,227			0,000	10,677
Kaiu Põhikool	257	22	11,682	33	20	1,650	13,952
Rapla Kesklinna Kool	672	21	32,000	113	20	5,650	40,580
Rapla Vesiroosi Kool	816	21	38,857	127	20	6,350	48,897
2021. aasta kokku	2577		120,357	373		18,650	148,547
2020. aasta kokku	2533		118,338	334		16,7	144,108

100 õpilase kohta on arvestatud üks tugiõpetaja ametikoht: arvestus aluseks on I ja II kooliaste, eriõppe õpilased). Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumis on koormusnormiks arvestatud 21 tundi nädalas. Igal koolil on Rapla Vallavalitsuses kooskõlastatud ja direktori käskkirjaga kehtestatud palgajuhend, milles on kirjeldatud koolis kehtivad reeglid. Palgajuhendi uuendamine on võimalik enne õppeaasta algust. Uuendamine vajab kooskõlastamist õpetajate, hoolekogu ja Rapla Vallavalitsusega. 2020. aasta toetusfondist eraldati direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukulude toetuseks 92 eurot õpilase kohta. Direktorite ja õppealajuhatajate töötasu on koolipidaja otsustada ning sõltub eelkõige koolipidaja võimalustest, personalipoliitikast (sh juhtide arvust), juhtimisulatuses ja ülesannetest. Täienduskoolituseks antakse toetust 12 eurot õpilase kohta. Õppekirjanduse toetuse määr on 57 eurot õpilase kohta. Koolilõuna toetust arvestatakse 175 koolipäevaks kalendriaastas, ühe õppepäeva kohta üks euro. Koduõppe olevate õpilaste eest koolilõuna toetust ei arvestata. Tavaõppe koefitsent Rapla vallal 1,12.

Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetust antakse kohalikule omavalitsusele, kui vastaval aastal kehtiv lasteaiatöötaja töötasu alammäär on üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast toetuse saamise aastal vähemalt 90% või magistriksaadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiatöötajal vähemalt 100%.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib toetust kasutada lasteaiapäetajate ja tugispetsialistide tööjõukulude katmiseks või tugiteenuste kättesaadavuse tagamiseks. Kirjeldatud nõude täitmine tõstab asutuste personalikulude protsenti. Haridusvaldkonna kulud on suures osas seotud õpilaste arvuga. Viimastel aastatel on õpilaste arv kooli alustavate õpilaste suurema arvu tõttu veidi suurenenud, kuid lähiaastatel ei ole õpilaste arvu märkimisväärset kasvu oodata.

Tabel 39 Haridusvaldkonna kulud vallavalitsuses vastutajate lõikes 2019–2021

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020 summaliselt
Haridusvaldkond	463 660	654 234	840 549	186 315
Õpilasiinid	91 112	113 250	212 100	98 850
Arvlemine hariduse osas	221 676	271 500	280 000	8 500
Toetavad tegevused (tugiteenused)	50 720	92 817	74 015	-18 802
Perepäevahoid	48 189	111 395	140 000	28 605
Suhtekorraldus, valdkonna motivatsioonipakett	3 924	8 001	18 000	9 999
Õppelaenu	2 052	1 018	644	-374
Koolipiim	12 037	12 000	12 000	0
Koolipuuvili	5 187	6 000	6 000	0
Muud tegevused (arengufond)	28 763	28 763	30 000	1 237
Õpetajate reserv	0	0	27 790	27 790
Lasteaedade mänguväljakud	0	9 490	40 000	30 510

Arvlemine hariduse osas kajastub ka huvitegevuse toetuses naabervaldadele. Toetavad tegevused: vallavalitsuse haridusvaldkonna juures töötab kolm tugispetsialisti, kes teenindavad haridusasutusi. 2021. aastal lisab Rapla vald omavalitsuse vahendeid õpetajate palgavahenditesse arvestuslikult 75 235 eurot. Haridusvaldkonna abivallavanema vastutusalasse on planeeritud järgmiseks perioodiks lasteaedade mänguväljakute parendamise kulud (võimalusel ka 2022. aastal).

10.4. Sotsiaalne kaitse

Tabel 34 Sotsiaalvaldkonna kulud tegevusalade lõikes 2019–2021 eelarvete, võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020 eelarve	2021 eelarve	Tõus 2021/2020	2021 proportsioon
Sotsiaalvaldkond	1 968 542	2 317 642	2 519 559	9%	100%
Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	204 356	217 980	316 242	45%	13%
Eakate sotsiaalne kaitse	1 028 106	1 198 860	1 152 065	-4%	46%
Asendus- ja järelhooldusteenus	143 992	193 487	135 045	-30%	5%
Perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	159 323	196 005	174 575	-11%	7%
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	0	0	204 540	100%	8%
Eluasemeteenused riskirühmadele	98 533	118 273	108 372	-8%	4%
Riiklik toimetulekutoetus	278 559	288 759	279 232	-3%	11%
Sotsiaaltöö haldus	17 454	20 000	62 670	213%	2%
Tervishoid	38 219	84 278	86 818	3%	3%
Personalikulu	739 398	799 970	808 934	1%	32%
Majanduskulud ja eraldised	1 229 144	1 517 672	1 710 625	13%	68%

Rapla vallas on kaks hooldekeskust kolmes majas. **Rapla Hooldekeskus** on segatüüpi hoolekandeaustus, mis koosneb peamajas ja filiaalidest. Peamajas (Rapla, Kuusiku tee 5) pakutakse järgmisi teenuseid: üldhooldusteenus (õöpäevaringne hooldus); kriisiteenus (kriisipind emale ja lapsele ning eakale); supiköök (abivajajate soodushinnaga toitlustamine, suhtlus); saunateenus; pesupesemisteenus; erihoolekandeteenus (igapäevaclu toetamise teenus, toetatud elamise teenus, toetatud töötamise teenus); koduteenus; invatransporditeenus. Peamajas on ka sotsiaaleluruumid (eluasemeteenus eakale ja puudega inimesele). Hooldekeskuse filiaalideks on Alu Tugikeskus (Alu, Pargi 1), mis pakub toetatud elamise teenust ning Alu Sotsiaalmaja (Alu, Tallinna mnt 10), kus asuvates sotsiaaleluruumides pakutakse eluasemeteenust ja öömaja-varjupaigatteenust. **Juuru ja Kaiu Hooldekodu** pakub õöpäevaringset hooldust kahes asukohas, soodushinnaga toitlustamist ning sauna- ja pesemisteenust.

Hooldekeskuse ja -kodude kohamaksu tõus on arvestuslikult 5–6%, mis tähendab hooldekodus arvestusliku kohatasu tõusu 2021. aastal ca 800 euroni kuus ja hooldekeskuses 780 euroni kuus. Toidupäeva maksumuseks on 6 eurot päev. Koduteenus Juuru ja Kaiu piirkonnas on vallavalitsuse sotsiaalvaldkonna vastutusalas; Rapla ja Raikküla piirkonnas korraldab koduteenuse tööd Rapla Hooldekeskus.

Rapla vallas on 14 sotsiaalkorterit ja 1 sotsiaaleluruum. Kuus korterit asub Rapla linnas, kolm Alu alevikus, kaks Juuru alevikus, kaks Kaiu alevikus ja üks Valli külas. Sotsiaaleluruum asub Kabala külas.

Tabel 35 Sotsiaaltöö korraldus vastutajate lõikes 2019–2021 Rapla vallas, võrdlus eelmise perioodiga

	2019 tegelik	2020	2021	Tõus 2021/2020
Riiklikud toetused	497 690	546 218	595 449	9%
Toimetulekutoetus	278 559	279 232	279 232	
Toimetulekutoetuse jääk	0	9 527	0	
Asendushooldusteenus	143 992	135 045	135 045	
Asendushooldusteenuse jääk	0	58 442	0	
Matusetoetus	35 000	34 575	34 575	
Raske ja sügava puudega laste hoiuteenus	40 139	29 397	29 397	
Raske ja sügava puudega lastele (0-17) tugisiku-, lapsehoiu- ja transporditeenuse arendamine ja pakkumine			117 200	
Kohaliku omavalitsuse toetused ja teenused	174 267	238 000	201 000	-16%
Täisealise hooldajatoetus	48 248	52 000	52 000	
Puudega lapse hooldajatoetus	14 104	20 000	16 000	
Toiduraha toetus	2 725	36 000	6 000	
Toimetuleku tagamise toetus (huviharidus)	18 898	22 000	17 000	
Sünnitoetus	37 440	42 000	42 000	
1. klassi astuja toetus	9 570	13 000	13 000	
Ühekordsed sotsiaaltoetused	21 097	29 000	29 000	
Sotsiaaltöö korraldamine (autod, IT)	14 152	10 000	10 000	
Valdkonna esinduskulu	0	0	2 000	
Projektitoetused (valla)	8 033	14 000	14 000	
Sotsiaalteenused	210 725	269 942	483 211	79%
Tasuline hooldus (Hooldekeskus ja -kodud)	66 566	80 000	80 000	
Kindlustamata isikud ja sotsiaaltransport	17 711	25 021	27 000	
Nõustamisteenus	3 600	9 000	8 000	
Projektitoetused (kaasrahastusega)	20 535	33 409	266 210	
Püsitootused seltsingutele	13 434	16 000	16 000	
Abivajava lapse tugiteenused	9 443	11 000	30 000	
Puudega inimese elukoha kohandamine	40 256	36 512	10 000	
Sotsiaalkorterite remont (hooldus)	22 914	35 000	26 000	
Muud tegevused (Koduteenus)	16 266	24 000	20 000	
Toetus tervishoiule	38 219	84 278	86 818	3%
Toetus perearstikeskusele, haiglale	38 219	84 278	86 818	
Sotsiaalvaldkond kokku	920 901	1 138 438	1 366 478	20%

46% sotsiaalvaldkonna eelarvest moodustavad valla hallatavate hooldekandeesutuste kulud ja 54% eelarve mahust on kulud vallavalitsuse sotsiaalvaldkonnale (toetused, sotsiaalteenuste korraldamine). Rapla valla makstavate sotsiaaltoetuste määramisel suurendatakse toetuste maksmise paindlikkust, reageerides sotsiaalmajanduslike muutustele. Jätkatakse vaesust vähendava toimetulekutoetuse maksmist ning sihtrühmapõhiste toetuste maksmist eraldi arvestatuna vajaduspõhistest sotsiaaltoetustest, milleks on sünnitoetus (makstakse kahes osas: 170 eurot pärast lapse sündi ning 170 eurot lapse ühe aastaseks saamisel) ja 1. klassi astuja toetus (70 eurot Rapla valla munitsipaalkoolidesse astujatele). 2018. aasta 1. jaanuarist lisandus uute ülesannetena omavalitsustele asendus- ja järelhooldusteenuse toetuse ning matusetoetuse maksmise korraldamine. Rapla vallas on matusetoetuse piirmääraks 250 eurot. Hooldajatoetus tõusis täisealise raske puudega inimese hooldamise eest 2019. aastast 20 eurolt 35 euroni ja sügava puudega isiku hooldamise eest 25 eurolt 45 euroni. Puudega lapse hooldajatoetus tõusis 50 euroni. 2021. aastast toetatakse täiendavalt abivajava lapse tugiteenuseid.

Eelarves on arvestatud toetusega perearstidele tegevuskulude katmiseks vastavalt nimistutele, vahendid Rapla Perearstikeskusele rendikulude kompensatsiooniks ja Raplamaa Haiglale kommunaalkulude ning ehituse kallinemise kulude katmiseks.

Rapla Vallavalitsuse 11. veebruari 2019. aasta määrusega nr 5 on kinnitatud sotsiaalvaldkonna mittetulundusliku toetuse eraldamise kriteeriumid.

Tabel 36 Sotsiaaltöö arvulised näitajad 2018–2020 (Rapla Vallavalitsus)

		2018	2019	2020 (jaan-sept)
Toimetulekutoetuste arv	toetuste maksmise kord/arv	921	984	776
Täiendavate sotsiaaltoetuste arv	toetuste maksmise kord	562	519	218
Hooldajatoetus	mitmele isikule	80	92	86
Koduteenus	teenuse saajad	51	56	58
Eluasemeteenus	teenuse saajad	65	68	64
Eestkoste	teenuse saajad	21	27	33
Sotsiaaltransport	kliente	0	55	52
	sõitude arv	0	248	234
1. klassi astuja toetus	saajate arv	146	130	121
Sünnitoetus	saajate arv	159	229	151
Vähekindlustatud laste huvitegevus	saajate arv	109	300	85
Toidurahatoetus	saajate arv	25	25	20
Asendushooldus	saajate arv	12	8	8
Matusetoetus	kordade arv	146	140	105

Sotsiaalvaldkonna peamised arendustegevused koostöös majandusvaldkonnaga on seotud Rapla Hooldekeskuse renoveerimise ning Juuru ja Kaiu Hooldekodu parandustöödega. Sotsiaalvaldkonna sisese võimekuse kasvatamisel on märksõnadeks spetsialistidest meeskonna komplekteerimine ning kompetentsi kasvatamine. Toetava õigusraamistiku tagamiseks ajakohastatakse/uuendatakse valdkonda reguleerivad valla õigusaktid ning alustatakse sotsiaal- ja tervisevaldkonna strateegia koostamist aastateks 2021–2023.

Eraldi prioriteediks on lastekaitsetöö - last (olenemata puude määratlusest) ja peret toetavate toetuste ja teenuste osutamine nende heaolu kasvu tagavas mahus. Lastega peresid toetatakse alushariduse toidukulu, õpilaskodu kohatasu, huviringide ja -tegevuste omaosaluse tasumisel. Toetatakse perede nõustamisteenuse tasumist ning makstakse ühekordseid toetusi vajaduspõhiselt. Tagatakse puuetega lastele juhtumiplaanijärgsete teenuste ja toetuste maksmine. Erilist tähelepanu pööratakse teenuste kättesaadavuse parandamisele.

Toetatakse puuetega inimeste heaolu ja iseseisva toimetuleku tagamist ning elukoha kohandamist nende vajadustele vastavaks. Elukoha kohandust on planeeritud jätkata, olles kaasatud projektidesse.

Rohkem suunatakse abivajajaid erinevatele teenustele, mille tulemus on pikaajalisem. Näiteks psühholoogiline nõustamine, pereterapeudi nõustamine, kriisinõustamine, võlanõustamine, sõltuvusaine alane nõustamine jne. Projektitoetuste raames toetatakse MTÜ-sid, seltse ja seltsinguid riskirühmadele toetavate tegevuste võimaldamisega. Pärast ühinemist on laienenud ja aktiivsemaks muutunud erinevad MTÜ-d, seltsid ning seltsingud, luues oma piirkonnas riskirühmadele tegevusi. Projektitoetuste raames korraldatakse lasteaiaelaste laste vanematele koolitusi lapse käitumise ja suhtlemise toetamiseks.

2020. aastal käivitus projekt „**Inimesekeskne hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordineerimismudel**“ millega luuakse ja rakendatakse tööle piirkondliku paindlikkusega inimesekeskse hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordineerimismudel. 2020. aastal sõlmiti leping Sotsiaalministeeriumi ja kuue toetuse saaja vahel (Rapla, Kohila ja Märjamaa Vallavalitsus, SA Raplamaa Haigla, Rapla Perearstikeskuse OÜ ja Märjamaa Perearstikeskuse OÜ) toetamaks piirkondliku paindlikkusega koordineerimismudeli rakendamist eesmärgiga tagada abivajavale inimesele vajalik sujuv valdkondade ülene abi. Projekti eesmärgiks on piirkondliku paindlikkusega inimesekeskse hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordineerimismudeli loomine ja rakendamine.

Rapla vald liitus 2021. aasta alguses Sotsiaalkindlustusameti pilootprojektiga „**Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses**“ (edaspidi ISTE). Projekt kestab kuni 31.12.2021. ISTE on uus teenusmudel, mis toetab psüühilise erivajadusega (sh intellektipuudega) inimeste ühiskonnaelus osalemist ja kaasamist kogukonna tasandil, sh psüühilise erivajadusega inimeste võimetekohast osalemist tööhõives. Teenusmudel on kasutajasõbralik ja paindlik ning võimaldab pakkuda teenuseid, mitte ainult abivajajale endale vaid ka tema pereliikmetele hoolduskoormuse vähendamiseks ja hea vaimse tervise taastamiseks/säilitamiseks. Iga abivajaja puhul kujundatakse teenus just talle vajaminevatest erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenuste tegevustest. Projekti eesmärk on testida psüühilise erivajadusega inimeste abistamisel teenuskomponentidel põhinevat lähenemist, kus psüühilise erivajadusega inimeste teenuste korraldaja rollis on kohalik omavalitsus. Rapla vallas osutatakse projekti käigus erinevaid teenuskomponente 50 abivajajale. Lisaks on vajaduse tekkimisel võimalus taotleda teenuskohti juurde.

Sotsiaalkindlustusamet sõlmis 2020. aasta lõpus Rapla Vallavalitsusega toetuse andmise lepingu „**Raske ja sügava puudega lastele (0-17) tugiisiku-, lapsehoiu- ja transporditeenuse arendamine ja pakkumine kohalikus omavalitsuses**“. Lepingul osutatavaid teenuseid rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist, TAT „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine“ alusel. Eesmärgiks on kohaliku omavalitsuse toetamine raske ja sügava puudega lastele tugiteenuste osutamisel. Toetatav teenus hõlmab lapsehoiu-, tugiisiku- ja transporditeenust. Toetuse kasutamise periood on 01.01.2021–31.12.2022 ja rahaline maht kokku 234 399 eurot. Rapla vallas on hetkel teenusel 30 last.

Koostas:
Küllike Orul
finantsjuht